

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εγνατίας 156, Τ.Θ. 1591, Τ.Κ. 54006 Θεσσαλονίκη
Τηλ. +30/2310- 8913253, ΦΑΞ: +30/2310- 89125

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2008

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

**Αχιλλέας Γ. Καψάλης
Δημήτρης Β. Γουδήρας**

**Θεσσαλονίκη
Φθινόπωρο του 2008**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.ΔΙ.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

**Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,
Οικονομικών και Κοινωνικών επιστημών**

Σχολή:

Τμήμα: Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Ακαδημαϊκό έτος: 2007/2008

Τόπος: Θεσσαλονίκη

Ημερομηνία: Δεκέμβριος 2008

Έκδοση 1.0
Νοέμβριος 2007

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εγνατίας 156, Τ.Θ. 1591, Τ.Κ. 54006 Θεσσαλονίκη
Τηλ. +30/2310- 8913253, ΦΑΞ: +30/2310- 89125

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2008

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

**Αχιλλέας Γ. Καψάλης
Δημήτρης Β. Γουδήρας**

**Θεσσαλονίκη
Φθινόπωρο του 2008**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης

1.2. Ανάλυση θετικών στοιχείων και δυσκολιών

2. Παρουσίαση του Τμήματος 2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

2.4. Διοίκηση του Τμήματος

3. Προγράμματα Σπουδών

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.3. Βαθμός ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας

3.2.3. Βαθμός ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας

3.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ

3.2.5. Το σύστημα εξετάσεων

3.2.6. Διαδικασία επιλογής των φοιτητών

3.2.6. Διαδικασία επιλογής των φοιτητών

3.2.7. Χρηματοδότηση του ΠΜΣ

3.2.8. Διεθνής διάσταση του ΠΜΣ

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων

3.3.2. Εξεταστικό σύστημα

4. Διδακτικό έργο

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Προαγωγή της έρευνας στο Τμήμα

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

5.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές

5.4. Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος την τελευταία πενταετία

5.5. Αναγνώριση από τρίτους της έρευνας που προωθείται στο Τμήμα

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

5.7. Συμμετοχή των φοιτητών / σπουδαστών στην έρευνα

6. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

9. Συμπεράσματα

10. Σχέδια βελτίωσης

11. Πίνακες

12. Παράρτημα

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Πρόλογος

Η έκθεση αυτή συντάχθηκε από τους Δημήτριο Γουδήρα και Αχιλλέα Καψάλη σύμφωνα με την απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος και με βάση τα Απογραφικά Δελτία Εξαμηνιαίου Μαθήματος και τα Ατομικά Δελτία Μελών ΔΕΠ.

Σύμφωνα με την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΔΙΠ) η Εσωτερική Αξιολόγηση είναι μια επαναλαμβανόμενη συμμετοχική διαδικασία, η οποία διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα και επαναλαμβάνεται το αργότερο κάθε τέσσερα έτη. Σκοπός της είναι να αποτυπώσει το Τμήμα την υπάρχουσα κατάσταση, να διαμορφώσει και να διατυπώσει κριτική άποψη για την ποιότητα του επιτελούμενου έργου του με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες κοινής συναίνεσης και γενικής αποδοχής. Ιδιαίτερα, οι επιδιωκόμενοι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

- Η τεκμηριωμένη ανάδειξη των επιτευγμάτων του Τμήματος.
- Η επισήμανση σημείων που χρήζουν βελτίωσης.
- Ο προσδιορισμός ενεργειών βελτίωσης.
- Η ανάληψη πρωτοβουλιών για αυτοτελή δράση εντός του Τμήματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό.
- Η λήψη αποφάσεων για αυτοτελείς δράσεις εντός του Ιδρύματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης, που δίνει την ταυτότητα του Τμήματος καθώς αποτυπώνει και αναδεικνύει όλα τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του, θετικά και αρνητικά, και καταγράφει το όραμα, τις φιλοδοξίες και τις προοπτικές του. Στα πλαίσια της Εσωτερικής Αξιολόγησης έγινε προσπάθεια καταγραφής των σημαντικότερων πορισμάτων που προκύπτουν από τη σύνθεση των στοιχείων, τα οποία συγκεντρώθηκαν με τη συμμετοχή των μελών του Τμήματος, αναφορικά με το υφιστάμενο και το επιθυμητό επίπεδο ποιότητας και τους τρόπους επίτευξής του.

Η συλλογή, η ανάλυση και η ερμηνεία των δεδομένων οδήγησαν στην σύνταξη της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ), η οποία υποβάλλεται στο Τμήμα προς έγκριση και στην συνέχεια θα διαβιβασθεί μέσω της ΜΟΔΙΠ στην ΑΔΙΠ, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΕΑ βασίζεται στα στοιχεία που έχει συλλέξει το Τμήμα (απογραφικά δελτία μελών ΔΕΠ, ερωτηματολόγια φοιτητών και στοιχεία που έδωσε η Γραμματεία). Ωστόσο, η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης δεν αναλώνεται στην απλή παράθεση των στοιχείων αυτών, αλλά υπεισέρχεται κριτικά στην

ανάλυση και αξιολόγησή τους, όσο αυτό είναι εφικτό μέσα στα στενά χρονικά πλαίσια, με στόχο την συναγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και προτάσεων που θα οδηγήσουν στην βελτίωση της ποιότητας του Τμήματος. Επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με τον νόμο 3374/2005, «η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης συνεκτιμάται κατά τη λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της Ακαδημαϊκής Μονάδας ή του ιδρύματος». Η λήψη αποφάσεων σε επίπεδο επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής του ΥΠΕΘ προϋποθέτει ασφαλώς και το επόμενο στάδιο, αυτό της Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Η σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης ακολουθεί ένα προτεινόμενο από την ΑΔΙΠ πρότυπο σχήμα και η συμπλήρωση των πινάκων που την συνοδεύουν ως παράρτημα έγινε ύστερα από την σύνθεση των στοιχείων τα οποία εμπεριέχονται στα ειδικά απογραφικά δελτία, τα οποία συμπλήρωσαν ορισμένα από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η χρήση του προτεινόμενου ενιαίου πρότυπου σχήματος επιβάλλεται από την ανάγκη αναγωγής των στοιχείων και των συμπερασμάτων που αφορούν το Τμήμα στο επίπεδο ιδρύματος, του Πανεπιστημίου, αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Είναι αυτονόητο ότι οι παρεκκλίσεις από το πρότυπο σχήμα και η πρόσθεση ή η εξειδίκευση κριτηρίων και δεικτών απηχούν τις ιδιαιτερότητες του Τμήματος.

Είναι προφανές ότι κατά την τρέχουσα πρώτη εφαρμογή του συστήματος διασφάλισης ποιότητας δεν ήταν πάντα δυνατή η κάλυψη όλων των σημείων της έκθεσης. Εφόσον το Τμήμα ορίσει μία διαρκή επιτροπή αξιολόγησης, είναι ευνόητο ότι στο μέλλον οι ανάλογες εκθέσεις θα είναι πληρέστερες.

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης

Η Γ.Σ. όρισε τα εξής μέλη ΔΕΠ ως ΟΜΕΑ, 1. Δημήτριο Γουδήρα, 2. Αχιλλέα Καψάλη, 3. Γεώργιο Παυλίδη. Ο κ. Παυλίδης για δικούς του λόγους δεν δέχθηκε να αναλάβει ένα τμήμα από την κατανομή εργασίας, η οποία του προτάθηκε, ή να προτείνει δική του. Ύστερα από αυτά η εργασία έγινε από τα δύο πρώτα μέλη της ΟΜΕΑ.

Η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, με την κ. Κοκκινίδου, τον αντιπρύτανη ακαδημαϊκών υποθέσεων Σ. Κατρανίδη και την Γραμματεία του Τμήματος για την συλλογή των στοιχείων.

Ως πηγές της ΕΕΑ χρησιμοποιήθηκαν απογραφικά δελτία, οδηγοί σπουδών του Τμήματος, αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων και προφορικές πληροφορίες από όλες τις ως άνω πηγές.

Η ΕΕΑ ύστερα από την περάτωσή της έχει υποβληθεί στο Τμήμα για συζήτηση, έγκριση και διαβίβαση στον υπεύθυνο αντιπρύτανη.

1.2. Ανάλυση θετικών στοιχείων και δυσκολιών

Η έλλειψη ανάλογης εμπειρίας και τα στενά χρονικά περιθώρια για ένα τόσο δύσκολο και χρονοβόρο εγχείρημα είναι αυτονόητο ότι θα αντικατοπτρίζονται στις ελλείψεις και τις αδυναμίες της έκθεσης. Ωστόσο είναι προφανές ότι η ΟΜΕΑ και το Τμήμα θέτουν τις βάσεις για μια διαδικασία συνεχούς αξιολόγησης και ανατροφοδότησης, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την βελτίωση της ποιότητας του έργου των πανεπιστημίων.

Ως προτάσεις για την βελτίωση της διαδικασίας πρέπει να αναφέρουμε ότι, όπως έχουμε σημειώσει ήδη, η διαδικασία εσωτερικής (και εξωτερικής) αξιολόγησης πρέπει να είναι συνεχής και να αναληφθεί από μία επιτροπή αξιολόγησης του Τμήματος, η οποία θα αποτελείται από τρία μέλη ΔΕΠ και θα λειτουργεί σε συνεχή βάση. Χρειάζεται οπωσδήποτε γραμματειακή υποστήριξη, η οποία πρέπει μάλλον να παρέχεται από ένα μέλος ΕΤΕΠ του Τμήματος. Η επιβάρυνση αυτή του ΕΤΕΠ δεν θα είναι σημαντική, δεδομένου ότι η διαδικασία και οι σχετικές δραστηριότητες και εργασίες θα κατανέμονται σε όλη την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος

Το Τμήμα ΕΚΠ λειτουργεί στην Θεσσαλονίκη, την δεύτερη σε πληθυσμό πόλη της Ελλάδας και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το οποίο είναι το δεύτερο Πανεπιστήμιο της πόλης. Το πρώτο και μεγαλύτερο είναι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, το οποίο ιδρύθηκε το 1925 και έχει περίπου 70.000 ενεργούς φοιτητές. Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, αποτελεί μετεξέλιξη της παλαιάς Βιομηχανικής Σχολής και απέκτησε το θεσμικό status Πανεπιστημίου το 1990. Πρόκειται για ένα «μικρό» Πανεπιστήμιο με 8.000 περίπου ενεργούς φοιτητές, οι οποίοι κατανέμονται σε δέκα τμήματα. Από αυτά, τα οκτώ στεγάζονται στο ίδιο κτήριο, στην οδό Εγνατίας της Θεσσαλονίκης. Όσον αφορά τα άλλα δύο Τμήματα, το ένα λειτουργεί στην Έδεσσα και το άλλο στη Νάουσα. Σχολές δεν υπάρχουν στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ενώ θα μπορούσαν να λειτουργήσουν μία «Σχολή Κοινωνικών Επιστημών» και μία «Οικονομικών Επιστημών», οι οποίες μπορούν να υπηρετήσουν τις αντίστοιχες επιστήμες που αναφέρονται στην ονομασία του Πανεπιστημίου και περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα Τμήματα που λειτουργούν ήδη στο Πανεπιστήμιο.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

Το Τμήμα ιδρύθηκε το 1993 με βάση το Π.Δ. 267 (ΦΕΚ 114/9-7-1993) και άρχισε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1996/97. Το Π.Δ. 391/1995 προβλέπει τη λειτουργία τριών κατευθύνσεων σπουδών του Τμήματος: α. Συνεχούς εκπαίδευσης, β. Εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες και γ. Εφαρμοσμένων σύγχρονων γλωσσών. Η τρίτη κατεύθυνση δεν έχει λειτουργήσει μέχρι τώρα.

Το Τμήμα σήμερα είναι αυτόνομο. Το δυναμικό του απαρτίζεται από 15 μέλη ΔΕΠ (4 καθηγητές, 2 αναπληρωτές καθηγητές, 5 επίκουροι καθηγητές και 4 λέκτορες) 2 μέλη ΕΕΔΙΠ, 2 μέλη ΕΤΕΠ, 2 μέλη προσωπικού της Γραμματείας και η Γραμματέας, η οποία ασκεί παράλληλα τα καθήκοντα και της Γραμματέως του Τμήματος ΟΔΕ (βλ. πίνακα 11-1). Ο αριθμός των ενεργών προπτυχιακών φοιτητών είναι περίπου 400, ενώ ο αριθμός των εισαγόμενων κατ' έτος φοιτητών είναι γύρω στους 60. Ωστόσο κατά τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των φοιτητών παρουσιάζει σημαντική αύξηση εξαιτίας του γεγονότος ότι πολλοί ζητούν και επιτυγχάνουν μετεγγραφή από το Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, μολοντί το Τμήμα αυτό δεν είναι απολύτως αντίστοιχο του δικού μας Τμήματος (βλ. πίνακες 11-2). Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι οι μετεγγραφόμενοι φοιτητές χρησιμοποιούν το αντίστοιχο Τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ως εφευρέσιο για την είσοδο στο Τμήμα μας, καθότι υπάρχει μεγάλη διαφορά μορίων εισόδου μεταξύ των δύο τμημάτων. Αποτέλεσμα τούτου είναι να διπλασιάζεται σχεδόν ο αριθμός των κατ' έτος εισαγομένων φοιτητών στο Τμήμα μας και να μειώνεται δραματικά ο αριθμός των πρωτοετών φοιτητών στο αντίστοιχο Τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με τις ανάλογες συνέπειες για κάθε τμήμα.

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 267 (ΦΕΚ 114/9-7-1993) «το Τμήμα έχει ως αποστολή:

1. Να καλλιεργεί και να προάγει τις κοινωνικές επιστήμες στους τομείς της εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.

2. Να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη.

3. Να προάγει την έρευνα στην εκπαιδευτική και κοινωνική πολιτική και ιδιαίτερα στους τομείς της συνεχούς εκπαίδευσης, της εκπαίδευσης ενηλίκων και των ειδικών ατόμων, των εκπαιδευτικών τεχνολογιών, των εφαρμοσμένων σύγχρονων γλωσσών καθώς και της αξιολόγησης, διαμόρφωσης και ανάπτυξης θεσμών κοινωνικής πολιτικής".

Δυστυχώς δεν έχουν κατοχυρωθεί μέχρι τώρα κατά τρόπον ικανοποιητικό τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων του Τμήματος. Το άρθρο 4 του Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ Α' 78/14-3-2000) δεν προέβλεπε τον διορισμό πτυχιούχων του Τμήματος της κατεύθυνσης «Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες» σε ΣΜΕΑ, διότι όριζε η στελέχωση των ΣΜΕΑ και των ΚΔΑΥ να γίνεται από πτυχιούχους των τμημάτων Ειδικής Αγωγής με μεταθέσεις ή διορισμούς νέου διδακτικού προσωπικού κατόπιν διαγωνισμού του ΑΣΕΠ.

Η βελτίωση των προϋποθέσεων τοποθέτησης των αποφοίτων σε δημόσια σχολεία επιτεύχθηκε ύστερα από συντονισμένες ενέργειες της Διοίκησης του Τμήματος και της Πρυτανείας του Πανεπιστημίου. Με τον Ν. 2916/2001 και στη

συνέχεια με την τροπολογία του άρθρου 2 του Π.Δ. 76/21-3-2002 και τον Νόμο 3194/20-11-2003 (ΦΕΚ. 267), οι πτυχιούχοι του Τμήματος της κατεύθυνσης Εκπαίδευσης ΑμΕΑ μπορούν να προσλαμβάνονται ως αναπληρωτές σε ΣΜΕΑ και σε ΕΕΕΕΚ και να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ για την επιλογή Εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής, όπως και οι πτυχιούχοι άλλων πανεπιστημιακών τμημάτων (π.χ. του Π.Τ. Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Ανάλογες ενέργειες της Διοίκησης του Τμήματος στο παρελθόν δεν έχουν οδηγήσει μέχρι στιγμής σε αντίστοιχη κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων της κατεύθυνσης «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης».

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος αντιλαμβάνεται τους στόχους και τους σκοπούς λειτουργίας του Τμήματος ως εν μέρει τουλάχιστον ρεαλιστικούς καθότι αυτοί αφορούν στην ανάπτυξη επαγγελματικών προσόντων που ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στις πραγματικές συνθήκες που διέπουν την επαγγελματική απασχόληση και την αγορά εργασίας. Η απουσία όμως της θεσμικής κατοχύρωσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων της κατεύθυνσης της «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης» δημιουργεί την αίσθηση ότι υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που το Τμήμα σήμερα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει. Προς αυτό συμβάλλει η καθυστέρηση ή η αδυναμία της Πολιτείας (ΥΠΕΠΘ, ΠΙ) να προβεί στη θεσμική κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων της «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης», όπως αυτό επιτάσσουν οι λόγοι και οι αναγκαιότητες που οδήγησαν στην ίδρυση και λειτουργία του Τμήματος. Οι στόχοι, βέβαια, της λειτουργίας του Τμήματος επιτυγχάνονται σε μεγάλο βαθμό, καθόσον τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών είναι προσανατολισμένα προς τον σκοπό και τους στόχους που ορίζονται στο ΦΕΚ (υπουργική απόφαση ;) της ίδρυσης του Τμήματος. Αναμένεται, επομένως, ότι όταν το διδακτικό και τεχνικό προσωπικό του Τμήματος θα αυξηθεί ικανοποιητικά, οι στόχοι του Τμήματος θα επιτυγχάνονται αποτελεσματικότερα και προφανώς θα διευρύνονται. Κατά συνέπεια, θεωρούμε ότι δεν συντρέχει άμεσα λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος, αλλά είναι αναγκαία η θεσμική κατοχύρωση και διασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων του Τμήματος. +

2.4. Διοίκηση του Τμήματος

Όπως όλα τα πανεπιστημιακά τμήματα, το ΤΕΚΠ διοικείται από την Γενική Συνέλευση, τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης και όλα τα θεσμικά όργανα και τις θεσμοθετημένες επιτροπές που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Πανεπιστημίου, όπως επιτροπή προγράμματος, επιτροπή μετεγγραφών, κατατακτηρίων εξετάσεων, επιλογής ειδικών επιστημόνων κλπ.

Στο Τμήμα ΕΚΠ λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με δύο κατευθύνσεις σπουδών: «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης» και «Ειδικής Αγωγής», χρηματοδοτούμενο από το ΕΠΕΑΕΚ. Η λειτουργία του ΠΜΣ διέπεται από την

κείμενη νομοθεσία (Υ.Α. 57667/Β7 /ΦΕΚ 1567/20-1-2004), από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Πανεπιστημίου και από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Από το Τμήμα μας εποπτεύεται επίσης το Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καθώς και το «Κέντρο Συμβουλευτικής και Στήριξης των φοιτητών» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Στο Τμήμα λειτουργούν δύο άτυπα εργαστήρια, α. το Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (με υπεύθυνο τον κ. Δαγδιλέλη) και β. το Εργαστήριο Εκπαιδευτικών Εφαρμογών (με υπεύθυνο τον κ. Δ. Γουδήρα), του οποίου η λειτουργία συναρτάται άμεσα με την οργάνωση και τη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. .

Όπως προαναφέρθηκε, στο Τμήμα λειτουργούν οι δύο κατευθύνσεις σπουδών: α. Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και β. Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η επιλογή κατεύθυνσης γίνεται στην αρχή του Γ' εξαμήνου. Οι δύο κατευθύνσεις ανταποκρίνονται στην αντίληψη της αποστολής του Τμήματος. Δεν υπάρχουν τομείς

Πρόεδρος του Τμήματος είναι ο καθηγητής Λ. Τριάρχου. Δεν υπάρχει αναπληρωτής πρόεδρος καθώς δεν υπήρξε υποψήφιος για τη θέση αυτή.

3. Προγράμματα Σπουδών

Το Τμήμα χορηγεί ενιαίο πτυχίο, το οποίο προσδιορίζεται από την κατεύθυνση σπουδών.

Η κατεύθυνση της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης έχει ως στόχο να εκπαιδεύει τους φοιτητές στην απόκτηση της εκπαιδευτικής, ψυχολογικής και διοικητικής κατάρτισης, ώστε να μπορούν να εργαστούν ως ειδικοί στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση, τη δια βίου μάθηση και την εκπαίδευση ενηλίκων. Η κατεύθυνση της Εκπαίδευσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στοχεύει στην κατάρτιση εκπαιδευτικών της Ειδικής Αγωγής, οι οποίοι εξειδικεύονται για να εργάζονται σε σχολικές ΣΜΕΑ, ΕΕΕΚ, ΚΔΑΥ, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς υποστήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Το πρόγραμμα σπουδών αποτελείται από δύο κύκλους σπουδών. Ο πρώτος κύκλος σπουδών είναι κοινός για όλους τους φοιτητές και διαρκεί ένα ακαδημαϊκό έτος. Στον κύκλο αυτό διδάσκονται μαθήματα που σχετίζονται με τις δύο κατευθύνσεις σπουδών και αναφέρονται σε γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, της Διδακτικής Μεθοδολογίας, της Διδακτικής ειδικών γνωστικών αντικειμένων, την πληροφορική και τις νέες τεχνολογίες, τη Νεοελληνική Γλώσσα, τη Στατιστική κ.α.. Ο δεύτερος κύκλος σπουδών διαρκεί τρία ακαδ. έτη. Περιλαμβάνει τα μαθήματα των κατευθύνσεων (Συνεχής Εκπαίδευση, Εκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες). Η επιλογή των κατευθύνσεων από τους φοιτητές γίνεται στο 3ο εξάμηνο, αφού έχουν ολοκληρώσει τον πρώτο κύκλο σπουδών, με δήλωσή τους στη Γραμματεία του Τμήματος. Τα μαθήματα του κοινού κορμού και των κατευθύνσεων διακρίνονται σε υποχρεωτικά (Υ), κατ' επιλογή υποχρεωτικά (ΥΕ) ή ελεύθερης επιλογής (Ε). Τα μαθήματα του κοινού κορμού είναι 3ωρα και πιστώνονται με 3 Διδακτικές Μονάδες (ΔΜ) το καθένα. Τα μαθήματα των κατευθύνσεων είναι 4ωρα ή 3ωρα και πιστώνονται με 4 ή με 3 ΔΜ αντίστοιχα.

Για την λήψη του πτυχίου απαιτούνται 172 Διδακτικές Μονάδες. Από αυτές οι 76 ΔΜ καλύπτονται από μαθήματα του κοινού κορμού (συμπεριλαμβάνεται και η ξένη γλώσσα με 4 Διδακτικές Μονάδες), οι 80 ΔΜ από μαθήματα μιας εκ των δύο κατευθύνσεων και οι 16 ΔΜ από μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική και πιστώνεται με 8 ΔΜ. Εναλλακτικά, μπορεί ο φοιτητής να παρακολουθεί εξειδικευμένα μαθήματα στην κατεύθυνση που έχει επιλέξει, τόσα ώστε να καλύψουν τις 8 ΔΜ. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική και πιστώνεται με 8 ΔΜ.

Η διαμόρφωση του περιεχομένου των μαθημάτων μπορεί να έχει τη μορφή παράδοσης, σεμιναρίου, εργαστηρίου ή να συνδυασμός αυτών, ανάλογα με τους στόχους του μαθήματος και τις επιδιώξεις του διδάσκοντα. Αναμόρφωση του περιεχομένου του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών γίνεται στο τέλος του εαρινού εξαμήνου με πρόβλεψη των αναγκών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Οι παράγοντες που προσδιορίζουν την αναμόρφωση του προγράμματος, εκτός από τις αντικειμενικές διδακτικές ανάγκες, είναι η εξειδίκευση του διδακτικού προσωπικού,

λόγω του περιορισμένου αριθμού μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Επιπλέον, επειδή η διδασκαλία πολλών γνωστικών αντικειμένων ανατίθενται σε συμβασιούχους διδάσκοντες, ο προσανατολισμός του προγράμματος ρυθμίζεται με βάσει τους παράγοντες αυτούς και δεν συναρτάται άμεσα με έναν μακροπρόθεσμο προγραμματικό σχεδιασμό, ο οποίος να υπακούει σε ένα όραμα για τον προορισμό και την προσφορά του Τμήματος. Ένεκα τούτων, είναι περιορισμένες οι κατ' έτος μεταβολές στο πρόγραμμα σπουδών και οι δυνατότητες ευελιξίας ακόμη λιγότερες.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Σύμφωνα με την υπουργική απόφαση υπ. αριθμ. 57667/Β7 (ΦΕΚ 1567/20-1-2004) στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004/05 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης» και «Ειδικής Αγωγής» (ΠΜΣ - ΣΕ και ΕΑ).

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η επαγγελματική εξειδίκευση των πτυχιούχων του Τμήματος καθώς και πτυχιούχων ομόλογων Τμημάτων των ΑΕΙ και των ΤΕΙ της χώρας και της αλλοδαπής, ώστε αυτοί να μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στους τομείς της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής. Ιδιαίτερα, σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων (ερευνητών, εκπαιδευτικών, στελεχών της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης), οι οποίοι θα δραστηριοποιούνται στα ερευνητικά και επαγγελματικά πεδία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής.

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το ΠΜΣ οργανώνεται και λειτουργεί μόνον στο Τμήμα ΕΚΠ, χωρίς τη σύμπραξη άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων ή τμημάτων. Καταρχήν το ΠΜΣ ιδρύθηκε προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες επιστημονικής εξειδίκευσης των πτυχιούχων του Τμήματος και ακολούθως των πτυχιούχων άλλων ομόλογων τμημάτων των ΑΕΙ και των ΤΕΙ.

3.2.3. Βαθμός ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας

Αν οι στόχοι του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Το αντικείμενο και ο σκοπός του ΠΜΣ, όπως ορίζονται στον ιδρυτικό νόμο και αναφέρονται πιο πάνω, είναι:

1. Να προάγει τις κοινωνικές επιστήμες στους τομείς της εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής, και

2. Να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη, ο σκοπός του ΠΜΣ έχει ως εξής:

"Το ΠΜΣ - ΣΕ & ΕΑ έχει ως σκοπό την εξειδίκευση των πτυχιούχων του Τμήματος και των ομόλογων Τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ, ώστε να μπορούν να συμβάλουν στην προαγωγή των γνώσεων στα γνωστικά αντικείμενα της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής καθώς και στη δημιουργία στελεχών ικανών να προωθήσουν την ανάπτυξη της έρευνας και των εφαρμογών της στην πράξη της δια βίου εκπαίδευσης, της αντιμετώπισης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και του κοινωνικού αποκλεισμού".

Οι στόχοι αυτοί υπηρετούνται με τη λειτουργία των δύο κατευθύνσεων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών, της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης των ΑμΕΑ. Από το άλλο μέρος οι στόχοι του ΠΜΣ είναι να παρέχει επιστημονική εξειδίκευση στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και στην Ειδική Αγωγή. Η συνάφεια μεταξύ της στοχοθεσίας των δύο προγραμμάτων είναι άμεση, το περιεχόμενο όμως κάθε προγράμματος είναι ποιοτικά διαβαθμισμένο και αυστηρά προσανατολισμένο στον σκοπό και το επίπεδο της εκπαίδευσης που υπηρετεί.

Το περιεχόμενο του ΠΜΣ - όπως και του ΠΠΣ - ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων και τη δια βίου μάθηση καθώς και την εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες - δύο τομείς της εκπαίδευσης και της κοινωνικής πολιτικής που παρουσιάζουν αυξημένες ανάγκες σε εξειδικευμένους επιστήμονες - όσο και στις ανάγκες της επιστήμης για την έρευνα και την προαγωγή της γνώσης στους δύο αυτούς επιστημονικούς κλάδους.

3.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ

Τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. είναι η εκπαιδευτική και η κοινωνική πολιτική, οι συναφείς επιστήμες της μάθησης και της συμπεριφοράς, η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση, η ειδική αγωγή και η εκπαίδευση για όλους, η υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων και ομάδων υπό αποκλεισμό, η προώθηση εφαρμογών της επικοινωνίας και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Τα επιμέρους αυτά γνωστικά αντικείμενα αποτελούν, όπως είναι γνωστό, ενδιάμεσους κλάδους των επιστημών της Αγωγής, της Παιδαγωγικής, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας κ.α., οι οποίες υποστηρίζονται από το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος καθώς και από συνεργαζόμενους επιστήμονες άλλων ΑΕΙ της χώρας και του εξωτερικού. Έχοντας υπόψη πρώτον ότι σκοπός της λειτουργίας του ΠΜΣ είναι η διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της επιστημονικής εξειδίκευσης των σπουδαστών και δεύτερον η ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στους τομείς της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής, οι δύο εξειδικεύσεις του ΠΜΣ παρέχονται με την εφαρμογή ξεχωριστού προγράμματος διδασκαλίας, το περιεχόμενο του οποίου ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες της κοινωνίας σε εξειδικευμένους επιστήμονες που θα απασχοληθούν στην

εκπαίδευση ενηλίκων, τη δια βίου μάθηση και στην εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες όσο και στην διεξαγωγή καινοτόμων ερευνών σε αυτούς τους τομείς. Οι έρευνες αυτές προωθούνται μέσω των μεταπτυχιακών και των διδακτορικών εργασιών των φοιτητών.

3.2.5. Το σύστημα εξετάσεων

Το σύστημα εξετάσεων και γενικότερα το σύστημα αξιολόγησης των φοιτητών περιλαμβάνει πολλαπλές διαδικασίες, όπως συγγραφή και παρουσίαση εργασιών με τη μορφή επιστημονικών δοκιμίων, εξετάσεις στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα στο τέλος κάθε εξαμήνου, συγγραφή πρωτότυπης μεταπτυχιακής εργασίας. Οι μεταπτυχιακές εργασίες παρουσιάζονται σε ειδική διοργάνωση στην οποία συμμετέχουν οι φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό του Προγράμματος και αξιολογούνται από τους επόπτες με βάση και την παρουσίαση.

3.2.6. Διαδικασία επιλογής των φοιτητών

Η επιλογή των φοιτητών του ΠΜΣ του Τμήματος γίνεται μετά από δημόσια προκήρυξη σχετικού διαγωνισμού στην αρχή του χειμερινού εξαμήνου (Άρθρο 9 του Κανονισμού Σπουδών, ΚΣ).

Ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών ορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο + του ΦΕΚ και το άρθρο 8 παρ. 1 του Κανονισμού Σπουδών του ΠΜΣ, κατ' ανώτατο όριο σε 30 κατ' έτος, 15 ανά κατεύθυνση σπουδών.

Οι προϋποθέσεις εισαγωγής καθορίζονται με το Άρθρο 10 του ΚΣ. Σύμφωνα με αυτό, στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι α) του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, β) άλλων Τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας γ) άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισοτίμων προς τα ανωτέρω.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή υποψηφίων στις διαδικασίες επιλογής σπουδαστών είναι η γνώση σε επίπεδο επάρκειας μιας από τις τρεις ευρωπαϊκές γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική. Ως απόδειξη κατοχής ή επάρκειας της ξένης γλώσσας λαμβάνονται υπόψη τα εξής πιστοποιητικά:

- α. Για την αγγλική γλώσσα απαιτείται δίπλωμα Certificate in Advanced English του Πανεπιστημίου του Cambridge ή πτυχίο Advanced Level Certificate in English, της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης ή IELTS (βαθμός τουλάχιστον 6) ή Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας επιπέδου Γ1 ή πτυχίο Α.Ε.Ι. αγγλόφωνου πανεπιστημίου αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π..
- β. Για την γαλλική γλώσσα απαιτείται δίπλωμα Delf 2nd Degre (Unites A5 και A6) ή Certificat Pratique de Langue Francaise (Sorbonne I) ή Dalf C1 ή πτυχίο Α.Ε.Ι. γαλλόφωνου πανεπιστημίου αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ή Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας επιπέδου Γ1.
- γ. Για την γερμανική γλώσσα απαιτείται δίπλωμα Zentrale Mittelstufeprüfung ή Zentrale Oberstufeprüfung ή πτυχίο Α.Ε.Ι. γερμανόφωνου πανεπιστημίου αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ή Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας επιπέδου Γ1.

Για τη διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών επιλογής και αντικειμενικής αξιολόγησης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών διεξάγονται εισαγωγικές εξετάσεις σε τέσσερα γνωστικά αντικείμενα, δύο γενικά και δύο ειδικά.

Για την κατεύθυνση της «Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης» τα γενικά γνωστικά αντικείμενα είναι: α) «Ψυχολογία Ανάπτυξης Ενηλίκων», β) «Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες», και τα ειδικά: α) «Εκπαίδευση ενηλίκων και δια βίου μάθηση», β) «Διδακτική της εκπαίδευσης ενηλίκων».

Για την κατεύθυνση της «Ειδικής Αγωγής» τα γενικά γνωστικά αντικείμενα είναι: α) «Παιδαγωγική Ψυχολογία», β) «Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες», και τα ειδικά: α) «Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές της Ειδικής Αγωγής», β) «Εκπαιδευτικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις για τα ΑμΕΑ».

Μετά την επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις ακολουθεί συνέντευξη των υποψηφίων, η οποία διεξάγεται από την ειδική πενταμελή επιτροπή εισαγωγικών εξετάσεων κάθε κατεύθυνσης. Σε αυτή λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης για να διασφαλιστεί κατά το δυνατόν η αντικειμενικότητα της κρίσης κάθε υποψηφίου. Η απόδοση του υποψηφίου στη συνέντευξη αξιολογείται με βάση την κλίμακα 0-10.

Η εφαρμογή και ο έλεγχος των ανωτέρω διαδικασιών θεωρούμε ότι είναι επαρκή μέσα με τα οποία επιδιώκεται η διασφάλιση της αντικειμενικότητας, της δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας.

3.2.7. Χρηματοδότηση του ΠΜΣ

Το ΠΜΣ χρηματοδοτείται από πρόγραμμα του ΕΠΕΑΕΚ με βάση ένα πρόγραμμα που διαρκεί μέχρι την 31-8-2008. Η λειτουργία του ΠΜΣ, η οποία προβλέπεται από τις σχετικές αποφάσεις (ΦΕΚ Αρ. 1567/20-10-2004), να διαρκέσει μέχρι το έτος 2012, θα συνεχιστεί με χρηματοδότηση από τον δημόσιο προϋπολογισμό, σύμφωνα με σχετική απόφαση (+....) της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος. Η χρηματοδότηση από το ΕΠΕΑΕΚ, η οποία ανέρχεται στο ύψος των 60.400 Ε για το χρονικό διάστημα μέχρι την 31-8-2008, θεωρείται επαρκής καθόσον καλύπτει τις ανάγκες του Προγράμματος σε αποζημιώσεις και δαπάνες μετακίνησης των εξωτερικών συνεργατών, δαπάνες για αναλώσιμα, για αγορά βιβλίων κ.α., δεν προβλέπονται όμως δαπάνες υποτροφιών και διεξαγωγής ερευνητικών προγραμμάτων.

3.2.8. Διεθνής διάσταση του ΠΜΣ

Οι εξειδικεύσεις που προσφέρει το ΠΜΣ εντάσσονται σε δύο σύγχρονους επιστημονικούς τομείς της Παιδαγωγικής Επιστήμης, την Ειδική Αγωγή και τη δια βίου μάθηση που έχουν άμεση εφαρμογή στην εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο. Ο ΚΣ του Προγράμματος και ο ιδρυτικός νόμος (ΦΕΚ Αρ. 1567/20-10-2004) παρέχουν τη δυνατότητα πρόσκλησης και συνεργασίας εξειδικευμένων ξένων επιστημόνων από διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια με σκοπό την επικαιροποίηση των προσφερόμενων επιστημονικών γνώσεων, ερευνητικών εμπειριών και εκπαιδευτικών μεθόδων και πρακτικών.

Εξάλλου η διεξαγωγή εμπειρικών ερευνών στα πλαίσια των μεταπτυχιακών εργασιών και οι ανακοινώσεις των αποτελεσμάτων σε διεθνή συνέδρια και οι δημοσιεύσεις τους σε επιστημονικά περιοδικά με διεθνή κυκλοφορία προσφέρουν τη δυνατότητα εξακρίβωσης της παραγόμενης επιστημονικής γνώσης στο διεθνές επιστημονικό πεδίο.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Ο Β΄ κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών οδηγεί στην απόκτηση διδακτορικού διπλώματος και διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2083/92, άρθρο 12, παράγραφος 5 καθώς και από τις διατάξεις του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

3.3.1. Διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων

1. Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος προϋπόθεση είναι η επιτυχής ολοκλήρωση του Α΄ κύκλου Μεταπτυχιακών Σπουδών και η απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ή αντίστοιχου διπλώματος άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., σε γνωστικό αντικείμενο συναφές με τους επιστημονικούς κλάδους που υπηρετούνται από το Τμήμα. Η ελάχιστη βαθμολογία του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης πρέπει να είναι «Λίαν Καλώς» (με ελάχιστο τον βαθμό 7 για ελληνικούς τίτλους).

Επιπλέον, οι υποψήφιοι διδάκτορες πρέπει να κατέχουν επαρκώς μία από τις τρεις ευρωπαϊκές γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική που πιστοποιείται με την κατοχή διπλώματος Proficiency ή πτυχίου IELTS ή πτυχίου TOEFL για την Αγγλική, Cours Supérieur II ή Sorbonne II ή Dalf για τη Γαλλική ή το Grosses Deutsches Sprachdiplom του Ινστιτούτου Goethe τη Γερμανική, ή πτυχίο Αγγλικής, Γαλλικής ή Γερμανικής Φιλολογίας ελληνικού Α.Ε.Ι., ή πτυχίο Α.Ε.Ι. της αντίστοιχης χώρας αναγνωρισμένο από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ή Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας επιπέδου επάρκειας διδασκαλίας (Άρθρο 22 του ΚΜΣΠ)

Εκτός από τις προϋποθέσεις αυτές, κατά την επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων συνυπολογίζονται οι επιδόσεις στις προπτυχιακές τους σπουδές, η ποιότητα της μεταπτυχιακής τους εργασίας, το δημοσιευμένο επιστημονικό τους έργο και η επιτυχής παρουσίαση του θέματος της διδακτορικής διατριβής τους στη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

3.3.2. Εξεταστικό σύστημα

Παρόλο που οι υποψήφιοι διδάκτορες υποχρεούνται να παρουσιάζουν την εξέλιξη της υπό εκπόνηση εργασίας τους και να συμμετέχουν στις επιστημονικές συναντήσεις και συζητήσεις (Colloquia), που διοργανώνει το Τμήμα για τους υποψηφίους διδάκτορες με τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος και άλλων επιστημόνων, ή να συμμετέχουν ενεργά σε συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες καθώς και στο ερευνητικό και διδακτικό έργο του επόπτη-καθηγητή και των άλλων μελών ΔΕΠ

του Τμήματος, οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να λαμβάνονται μεν υπόψη από τα μέλη της τριμελούς επιτροπής, δεν αξιολογούνται, όμως, με ακρίβεια και σαφήνεια.

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ΚΠΜΣ συντελείται κυρίως μέσω της αξιολόγησης της διδακτορικής διατριβής. Η τελική αξιολόγηση και η κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του, γίνεται από εξεταστική επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π. και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., όπως ο Ν.2083/92 ορίζει

Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και αν αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής.

Μέχρι σήμερα δεν έχει περατωθεί κάποια διδακτορική εργασία, ενώ ορισμένοι υποψήφιοι διδάκτορες έχουν περατώσει το ερευνητικό μέρος της εργασίας τους.

Γενικότερα θεωρούμε ότι η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων του Τμήματος ακολουθεί την ίδια πορεία με τα άλλα πανεπιστημιακά Τμήματα, καθόσον αυτή καθορίζεται σε μεγάλη έκταση από την κείμενη νομοθεσία.

4. Διδακτικό έργο

Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού είναι γενικώς ικανοποιητική και η ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας πολύ καλή, όπως ενδεχομένως θα προκύψει και θα επιβεβαιωθεί και από τις αξιολογήσεις των φοιτητών (βλ. και πίνακες 11-5, 11-6, και 11-7 στο παράρτημα). +

Η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου γίνεται κατά τρόπον ικανοποιητικό, ενώ τα εκπαιδευτικά βοηθήματα δεν παρουσιάζουν προφανώς διαφορές (είτε προς το θετικό είτε προς το αρνητικό) σε σχέση με όλα τα άλλα πανεπιστημιακά Τμήματα.

Τα διαθέσιμα μέσα και οι υποδομές του ΠΑΜΑΚ αξιολογούνται σε πολύ υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με άλλα Πανεπιστήμια, όπως και ο βαθμός αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών τόσο από το διδακτικό προσωπικό όσο και από τους φοιτητές. Συγκεκριμένα στο Τμήμα λειτουργούν δύο άτυπα εργαστήρια, ένα Πληροφορικής και ένα Εκπαιδευτικών Εφαρμογών, τα οποία διαθέτουν σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας για τη στήριξη της διδασκαλίας, την αναζήτηση της γνώσης και την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας με την εφαρμογή της πρακτικής άσκησης. +

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων είναι μέτρια, μολονότι αποβαίνει όλο και περισσότερο αρνητικά δυσανάλογη, λόγω της αύξησης του αριθμού των φοιτητών από μετεγγραφές, ενώ η πλήρωση νέων θέσεων μελών ΔΕΠ προχωρεί με πολύ αργούς ρυθμούς. Η δυσαναλογία αυτή αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι

πάρα πολλά μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών προσφέρονται κατ' έτος από συμβασιούχους ειδικούς επιστήμονες (17 συμβασιούχοι το ακαδ. έτος 2006-7) όπως αυτό φαίνεται και στον σχετικό πίνακα 11-1 του παραρτήματος.

Η συνεργασία των μελών ΔΕΠ με τους φοιτητές είναι πολύ καλή. Τα μέλη ΔΕΠ δέχονται τους φοιτητές για συνεργασία όχι μόνον κατά τις καθορισμένες ώρες συνεργασίας, αλλά σε πολύ ευρύτερο χρόνο.

Όπως είναι ευνόητο, καταβάλλεται από όλα τα μέλη ΔΕΠ προσπάθεια σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα. Είναι δύσκολο ωστόσο να διαπιστώσει κανείς με δείκτες την σύνδεση αυτή. Αξιοσημείωτη είναι η επισήμανση του γεγονότος ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος πραγματοποιήθηκαν από μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος σε συνεργασία με μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ, εκπαιδευτικούς της εκπαιδευτικής πράξης και μεταπτυχιακούς φοιτητές έξι ερευνητικά προγράμματα, μετά από προκήρυξη του ΟΕΠΕΚ, τα οποία έχουν άμεση σχέση με ζητήματα διδασκαλίας, μάθησης και συμπεριφοράς που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στα σχολεία. Πιο εύκολη, αντίθετα, είναι η διαπίστωση των συνεργασιών των μελών ΔΕΠ με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο, οι οποίες κινούνται μάλλον σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών δεν είναι και πολύ διευρυμένη, αν και με συγκριτικά κριτήρια μάλλον χαμηλή. Στο ακαδημαϊκό έτος 2006-07 4 φοιτητές του Τμήματος πήραν μέρος στα προγράμματα ERASMUS και παρακολούθησαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια της ΕΕ, ενώ 2 φοιτητές από το εξωτερικό επισκέφτηκαν το Τμήμα.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Προαγωγή της έρευνας στο Τμήμα

Το ερευνητικό έργο αποτελεί το αδύνατο σημείο όχι μόνον του Τμήματός μας, αλλά πιστεύουμε κάθε πανεπιστημιακού Τμήματος. Οι λόγοι είναι γνωστοί στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Η περιορισμένη χρηματοδότηση μέσω της επιτροπής ερευνών περιορίζει αισθητά τη δημιουργία κινήτρων στο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό. Οι λιγοστές έρευνες διεξάγονται είτε με υποτυπώδη χρηματοδότηση από την επιτροπή ερευνών είτε με ατομικά έξοδα του ερευνητή. Δεν γίνεται λόγος για συντονισμένα ερευνητικά προγράμματα που να αφορούν τόσο τη βασική όσο και την περιστασιακή έρευνα και να διεξάγονται από ομάδες ΔΕΠ του Τμήματος.

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

Αν εξαιρέσουμε τα έξι ερευνητικά προγράμματα που υλοποίησαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστήμια (ΑΠΘ, Αθηνών, Ιωαννίνων, Δυτικής Μακεδονίας) στη διάρκεια του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους και

αφορούσαν προκηρύξεις ερευνητικών προγραμμάτων από τον ΟΕΠΕΚ, δεν υπάρχει κάτι σχετικό στα προηγούμενα χρόνια, εκτός από ορισμένες μεμονωμένες ερευνητικές συνεργασίες μεταξύ των μελών ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλων τμημάτων. Τα ζητήματα που ερευνήθηκαν με την υλοποίηση των ερευνητικών προγραμμάτων του ΟΕΠΕΚ εντάσσονται στους δύο επιστημονικούς κλάδους που υπηρετεί το Τμήμα μας, την Ειδική Αγωγή και τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση. Αφορούσαν τις «Αποκλίνουσες συμπεριφορές - διαχείριση κρίσεων στο σχολείο» (Αρ. Διακ. με αριθμ. πρωτ. 647/02-10-2006), τις «Καινοτόμες Δράσεις" στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, την «Καταγραφή των μαθησιακών δυσκολιών» στα σχολεία, την «Οργάνωση θεσμού σταθερής μορφής περιοδικής επιμόρφωσης» εκπαιδευτικών, τα «Κριτήρια αξιολόγησης και αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού»,

5.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές

Οι μόνες διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές που προσφέρονται στα μέλη του Τμήματος είναι αυτές που παρέχονται μέσω της Επιτροπής Ερευνών. Η προκήρυξη κατ' έτος ενός διαγωνισμού για την κατάθεση και έγκριση ερευνητικών προγραμμάτων δεν είναι σε θέση να καλύψει ούτε τις στοιχειώδεις ερευνητικές ανάγκες, καθόσον τα ποσά που διατίθενται ανά πρόγραμμα είναι μικρά και κυμαίνονται από 1.000, 2.000 έως και 3.000 Ε. Ποιος μπορεί να είναι οι δαπάνες ενός ερευνητικού προγράμματος που μπορεί να καλύψει ένας ερευνητής με το ποσό των 1.000 Ε, πλην των αναλώσιμων, ιδιαίτερα όταν πρέπει να συνεργαστεί με μια ομάδα π.χ. μεταπτυχιακών φοιτητών;

Αν και πολλές φορές οι αξιολογήσεις των άγνωστων κριτών εμφανίζουν μεγάλες διαφορές, το σημαντικότερο κατά την άποψή μας είναι ότι δεν ανακοινώνονται τα ονόματα των μελών που λαμβάνουν χρηματοδοτήσεις καθώς και τα ποσά των χρηματοδοτήσεων, ούτε τα θέματα των ερευνητικών προγραμμάτων, αλλά το κυριότερο ούτε τα αποτελέσματα των ερευνών με δημοσιοποιήσεις ή εκδηλώσεις διάχυσης, ώστε να είναι αυτά αξιοποιήσιμα από την πανεπιστημιακή κοινότητα. Θεωρούμε ότι μεγαλύτερη διαφάνεια θα ήταν προς το συμφέρον του πανεπιστημίου και της πανεπιστημιακής κοινότητας. Είναι αυτονόητο, ασφαλώς, ότι απαιτείται γενναία αύξηση των ποσών που δαπανώνται τόσο για τη βασική όσο και για την περιστασιακή έρευνα.

5.4. Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος την τελευταία πενταετία

Πρέπει να επισημάνουμε ότι ορισμένα μόνον από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος κατέθεσαν απογραφικά δελτία και κατά καταλόγους των επιστημονικών δημοσιεύσεών τους. Για τον λόγο αυτό δεν είναι δυνατή η αξιολόγηση των δεδομένων (βλ. πίνακας 11-9). Επισημαίνουμε, ακόμη, ότι η κατάθεση καταλόγων επιστημονικών δημοσιεύσεων είναι αναγκαία, καθόσον σε αυτούς μπορεί να αναζητήσει κάποιος από το ένα μέρος στοιχεία που δείχνουν τα ερευνητικά

ενδιαφέροντα και επιτεύγματα των μελών ΔΕΠ και από το άλλο κριτήριο ενδεικτικά της ποιότητας του παραγόμενου επιστημονικού έργου στο Τμήμα.

5.5. Αναγνώριση από τρίτους της έρευνας που προωθείται στο Τμήμα

Το θέμα αυτό συναρτάται με το προηγούμενο στο μέτρο που οι δημοσιεύσεις επιστημονικών έργων αποτελούν πάντα σημείο αναφοράς των μελών της επιστημονικής και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Εφόσον δεν έχουμε στη διάθεσή μας ένα μέσο σύγκρισης και αξιολόγησης του παραγόμενου επιστημονικού έργου ανάλογο με αυτά που ισχύουν στο εξωτερικό, δεν μπορούμε να διαμορφώσουμε μια πλήρη εικόνα για το ζήτημα αυτό.

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

Πέρα από τις ερευνητικές συνεργασίες, που αναφέραμε πιο πάνω, άλλες παρόμοιες έρευνες δεν υπήρξαν ή δεν γνωρίζουμε. Η διεξαγωγή της έρευνας στο Τμήμα προχωρεί με αργούς ρυθμούς μέσω των διδακτορικών και μεταπτυχιακών ερευνών. Γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι το διδακτικό προσωπικό συνεχίζει να ακολουθεί μοναχικούς δρόμους, χωρίς να διαφαίνονται πιθανότητες συλλογικών ερευνητικών δράσεων, οι οποίες - αν υπήρχαν - θα μπορούσαν να προσδώσουν στο Τμήμα μία επιστημονική - ερευνητική ταυτότητα. Υπάρχουν όμως έμμεσες συνεργασίες με τμήματα άλλων ΑΕΙ της Ελλάδας και του Εξωτερικού μέσω της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε τριμελείς επιτροπές εποπτείας διδακτορικών διατριβών.

5.7. Συμμετοχή των φοιτητών / σπουδαστών στην έρευνα

Η συμμετοχή των φοιτητών προπτυχιακών σπουδών σε ερευνητικά προγράμματα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, ενώ η συμμετοχή των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε ερευνητικά προγράμματα είναι υποτυπώδης. Η συμμετοχή των μεταπτυχιακών σπουδαστών στην έρευνα περιορίζεται σε δραστηριότητες που συνδέονται με τη συγγραφή των μεταπτυχιακών εργασιών τους.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

Το Τμήμα καλλιεργεί σε μεγάλο βαθμό σχέσεις με ΚΠΠ φορείς. Καταρχήν το Τμήμα έχει αναπτύξει σχέσεις και συνεργασίες με διάφορους φορείς και σχολεία της πόλης στους οποίους γίνεται η πρακτική άσκηση των φοιτητών. Οι συνεργασίες αυτές υπερβαίνουν κατά πολύ το πλαίσιο των τυπικών σχέσεων. Στο τρέχον ακαδημ. έτος οι φοιτητές του Τμήματος πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση σε ειδικά και γενικά σχολεία, ΕΕΕΕΚ, σε φορείς υποστήριξης ΑμΕΑ, σε ΙΕΚ, σε ΚΕΚ, σε ΚΕΣΥΠ, σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Με εκπροσώπους των φορέων της πρακτικής άσκησης πραγματοποιήθηκαν

προγραμματισμένες συναντήσεις και ημερίδες. Εποπτεία των φορέων πρακτικής άσκησης παρέχουν οι πίνακες + και + (βλ. Παράρτημα).

Εκτός από τις δραστηριότητες αυτές, το Τμήμα διατηρεί δεσμούς με διάφορους φορείς, εταιρείες και ιδρύματα της πόλης και σε συνεργασία με αυτούς διοργανώνει ημερίδες, συνέδρια και συναντήσεις, στις οποίες μετέχουν εκπαιδευτικοί, γονείς και διάφοροι ειδικοί επαγγελματίες. Η Νομαρχία Θεσσαλονίκης, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, Γραφεία και σχολικοί σύμβουλοι, δήμοι της περιοχής, σύλλογοι και οργανώσεις και ιδιώτες είναι σχεδόν μόνιμοι συνδιοργανωτές ημερίδων.

Τον μήνα Ιούνιο διοργανώθηκαν δύο ημερίδες στο Τμήμα συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Την 18η Ιουνίου 2008 διοργανώθηκε ημερίδα με θέμα: *"Πρωτογενείς και δευτερογενείς μαθησιακές δυσκολίες: από τη θεωρία στην πράξη"* για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, για εκπαιδευτικούς της Ειδικής Αγωγής και για γονείς, στην οποία είχαν κληθεί ως ομιλητές / εισηγητές καθηγητές πανεπιστημίων της Αυστρίας και της Μ. Βρετανίας.

Την 28 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε δεύτερη ημερίδα, επίσης για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και για εκπαιδευτικούς με θέμα: *«Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση: μια κριτική θεώρηση»*. Οι εισηγητές / ομιλητές προέρχονταν από ΑΕΙ της Ελλάδας και του εξωτερικού (Πορτογαλίας).

Όπως έχουμε σημειώσει εξάλλου, το Τμήμα εποπτεύει και το Πειραματικό Σχολείο του ΠΑΜΑΚ και η σχέση του αυτή το οδηγεί σε στενές επαφές και συνεργασίες με το προσωπικό, τους μαθητές, τους γονείς κλπ. των δήμων Νεάπολης και Πολίχνης. Μπορούμε μάλιστα να πούμε ότι η δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς είναι διαρκώς εξελισσόμενη. Κατ' αυτόν τον τρόπο φαίνεται ότι είναι σημαντική η συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη με την ευρεία έννοια του όρου.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Μετά από δεκαετή περίπου λειτουργία του Τμήματος, θεωρούμε ότι έχουν αποκτήσει τα μέλη ΔΕΠ και το λοιπό προσωπικό του Τμήματος σαφή άποψη για τον ακαδημαϊκό προσανατολισμό του Τμήματος. Αυτός προσδιορίζεται με βάση τον σκοπό και τους στόχους της λειτουργίας του Τμήματος, όπως ορίζονται στον ιδρυτικό νόμο, τον θεσμικό προσδιορισμό των επαγγελματικών προσόντων και την εν μέρει θεσμική κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των φοιτητών.

Θεωρούμε ότι είναι πλέον σαφές σε όλους ότι το Τμήμα εκπαιδεύει εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής και εκπαιδευτικούς - και όχι εκπαιδευτές - της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της δια βίου μάθησης. Παράγει δηλαδή επιστήμονες, οι οποίοι προορίζονται για να αποτελέσουν στελέχη κρατικών φορέων και οργανισμών και ιδιωτικών επιχειρήσεων φυσικά που είναι αρμόδιοι ή αναπτύσσουν δραστηριότητες στην εκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΣΜΕΑΕ, ΕΕΕΕΚ,

ΚΕΔΔΥ), την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση ενηλίκων και ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει σαφής και συγκεκριμένος σχεδιασμός για την ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Τμήματος, δεν υπάρχει, επομένως, συγκεκριμένη στρατηγική. Πέρα από μια άτυπη συμφωνία μεταξύ των μελών ΔΕΠ ότι θα προγραμματίζονται κατ' έτος ισάριθμες νέες θέσεις για κάθε κατεύθυνση, ώστε να υφίσταται μια ισορροπία ως προς τον αριθμό των μελών ΔΕΠ κάθε κατεύθυνσης, δεν υπήρξε μέχρι σήμερα ένας συγκεκριμένος σχεδιασμός για την ακαδημαϊκή εξέλιξη του Τμήματος. Η συμφωνία αυτή, όμως, απέχει από έναν ορθολογικό σχεδιασμό, καθόσον οι ανάγκες της κατεύθυνσης Εκπαίδευσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες είναι πολλαπλάσιες από αυτές της κατεύθυνσης Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης για τους εξής λόγους:

α. Οι εξειδικεύσεις στην Ειδική Αγωγή είναι πάρα πολλές και γι' αυτό απαιτούνται εξειδικευμένοι επιστήμονες που να διαθέτουν τόσο θεωρητική εκπαίδευση όσο και πρακτική / διδακτική εμπειρία .

β. Οι φοιτητές της κατεύθυνσης Εκπαίδευσης των ΑμΕΑ είναι πολλοί περισσότεροι σε αριθμό από αυτούς της άλλης κατεύθυνσης, χρειάζονται, επομένως, περισσότερη υποστήριξη.

Απαιτείται ένας ορθολογικός σχεδιασμός και μία στρατηγική για την πλήρωση των θέσεων γνωστικών αντικειμένων που απουσιάζουν ή είναι άμεσα αναγκαία στο άμεσο και το απώτερο μέλλον, όπως π.χ. εκπαίδευση κωφών και βαρύκοων, ατόμων με αναπτυξιακές διαταραχές, με νοητική καθυστέρηση, με κινητικά προβλήματα, με διαταραχές συμπεριφοράς, με πολυαναπηρίες καθώς και τα γνωστικά αντικείμενα: Συμβουλευτική Ψυχολογία, Αναπτυξιακή Ψυχολογία, Κλινική Ψυχολογία, Κοινωνική Ψυχολογία, Κοινωνική Πολιτική, Διαπολιτισμική Παιδαγωγική, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας, Μεθοδολογία Κοινωνικών Επιστημών, Εφαρμοσμένη Στατιστική, Ιστορία της Εκπαίδευσης κ.α..

Οι μέχρι τώρα καθυστερήσεις των διαδικασιών πλήρωσης τόσο των προκηρυγμένων όσο και των εγκεκριμένων από το ΥΠΕΠΘ θέσεων μελών ΔΕΠ οδηγούν μοιραία στη μερική εφαρμογή του προγράμματος διδασκαλίας με περικοπές ή μεταθέσεις της διδασκαλίας μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος, τον μεγάλο αριθμό αναθέσεων διδασκαλίας σε συμβασιούχους - στο τρέχον ακαδημ. έτος προσφέρονται από συμβασιούχους περίπου 30 μαθήματα - και συνεπώς στην πλημμελή υλοποίηση τόσο του προπτυχιακού όσο και του μεταπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος. Όλοι γνωρίζουμε, ασφαλώς, ότι το ΠΜΣ στηρίζεται εξολοκλήρου στην προσφορά των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Πέραν του ότι το Τμήμα έχει μεγάλες ανάγκες σε μόνιμο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό (ΔΕΠ), έχει επίσης αυξημένες ανάγκες σε ειδικό επιστημονικό και διδακτικό προσωπικό (ΕΕΔΙΠ) καθώς και σε ειδικό τεχνικό προσωπικό (ΕΤΕΠ). Ως γνωστό το υπάρχον ειδικό επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό απαρτίζεται από 2 μέλη ΕΕΔΙΠ - ένα για κάθε κατεύθυνση -, τα οποία είναι αρμόδια για την υποστήριξη των φοιτητών στην πρακτική τους άσκηση, και

δύο μέλη ΕΤΕΠ για την εργαστηριακή υποστήριξη των φοιτητών στα άτυπα εργαστήρια της Πληροφορικής και των Εκπαιδευτικών Εφαρμογών.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

Δεν θα αναφερθούμε γενικά στις διοικητικές και τεχνικές υπηρεσίες του ΠΑΜΑΚ, αλλά σε αυτές που σχετίζονται με την λειτουργία του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής. Οι τεχνικές υπηρεσίες λειτουργούν γενικώς ικανοποιητικά. Δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τις διοικητικές υπηρεσίες. Η Γραμματεία του Τμήματος, μολονότι είναι στελεχωμένη με επαρκές προσωπικό, δεν ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις υποχρεώσεις της, όπως προκύπτει και από την εμπειρία μας με ανάλογες υπηρεσίες του ΑΠΘ, οι οποίες λειτουργούν καλύτερα, μολονότι με λιγότερο προσωπικό (π.χ. η Γραμματεία του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής). Η καταγραφή π.χ. των πρακτικών των Γενικών και των Συνελεύσεων Ειδικής Σύθεσης καθυστερεί πολλούς μήνες, ενώ τα πρακτικά δεν υπογράφονται από τα μέλη των συνελεύσεων. Ιδιαίτερα με μεγάλες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις καταγράφονται τα πρακτικά των εκλεκτορικών σωμάτων με αποτέλεσμα να καθυστερούν τόσο οι εξελίξεις, όσο και οι προσελεύσεις νέων μελών ΔΕΠ στο Τμήμα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η εξέλιξη ορισμένων μελών ΔΕΠ του Τμήματος διήρκεσε περισσότερο από δύο έτη από την ημερομηνία προκήρυξης της θέσης, χωρίς να συντρέχουν εμφανείς ή αποχρώντες λόγοι.

Ανάλογο πρόβλημα υπάρχει και με την πλήρωση θέσεων οι οποίες έχουν προκηρυχθεί. Η διαδικασία είναι πολύ αργή και δεν τηρούνται οι προβλεπόμενες προθεσμίες, γεγονός που έχει αρνητικές επιπτώσεις στη στελέχωση του Τμήματος με επαρκές διδακτικό προσωπικό. Αποτέλεσμα αυτού είναι να καταφεύγει το Τμήμα σε αναθέσεις διδασκαλίας σε μεγάλο αριθμό συμβασιούχων εξωτερικών συνεργατών (Ν. 407/80) (περίπου 20 κάθε έτος), ενώ από το άλλο μέρος η διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΜΣ στηρίζεται αποκλειστικά στην προαιρετική προσφορά των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, όπως αναφέραμε προηγουμένως.

Η φοιτητική μέριμνα μπορούμε να πούμε ότι λειτουργεί ικανοποιητικά, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν καθυστερήσεις στη διανομή των βιβλίων.

Οι υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα είναι καλές. Οι αίθουσες έχουν καλή υποδομή και κατάλληλο εξοπλισμό. Ωστόσο υπάρχει καταφανής στενότητα χώρων, η οποία οδηγεί στη διαμόρφωση εργασιακών χώρων σε διαδρόμους και φωταγωγούς. Αυτό είναι ένα γενικότερο πρόβλημα του Πανεπιστημίου, το οποίο στεγάζεται σε ένα ενιαίο κτήριο που καλύπτει ένα μέρος οικοδομικού τετραγώνου της πόλης. Ορισμένα από τα γραφεία των μελών ΔΕΠ είναι άνετα, σε μερικές περιπτώσεις όμως πολύ περιορισμένα σε διαστάσεις και ανύπαρκτα σε άλλες, με αποτέλεσμα να συστεγάζονται δύο μέλη ΔΕΠ σε ένα δωμάτιο / γραφείο (Ε. Βαλκάνος και Ι. Παπαβασιλείου). Δεν υπάρχουν χώροι στέγασης για τα νέα μέλη ΔΕΠ (π.χ. Αλεξιάδου) και θα υπάρξει μεγάλο πρόβλημα

στέγασης, όταν θα προσέλθουν στο Τμήμα τα μέλη που έχουν εκλεγεί και δεν έχουν διορισθεί ακόμη (π.χ. Μοντγκόμερυ).

Οι δυνατότητες εξοπλισμού με μέσα της τεχνολογίας αξιοποιούνται γενικώς σε ικανοποιητικό βαθμό και με αποτελεσματικότητα από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος. Οι οικονομικοί πόροι είναι, όμως, πολύ περιορισμένοι. Αυτό οφείλεται στην ιδιορρυθμία της διοικητικής οργάνωσης του Πανεπιστημίου, το οποίο μοιλονότι απαρτίζεται από δέκα τμήματα, δεν διαθέτει σχολές και η διαχείριση των οικονομικών πόρων γίνεται απευθείας από την Πρυτανεία.

9. Συμπεράσματα

Τα μέλη της επιτροπής εσωτερικής αξιολόγησης εξετάζοντας συνολικά τα δεδομένα που συνέλλεξε στη διάρκεια των διαδικασιών της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος και σε μια προσπάθεια ανασύνθεσης των δεδομένων με σκοπό να παρουσιαστεί μια ενιαία εικόνα του Τμήματος, οδηγείται στα εξής συμπεράσματα:

1. Κρίνεται ικανοποιητική η συμμετοχή των φοιτητών στις διαδικασίες της παρούσας αξιολόγησης, είναι πολύ μικρή, όμως, η συμμετοχή του διδακτικού προσωπικού. Από την επεξεργασία των δεδομένων που καταγράφονται στα απογραφικά δελτία των φοιτητών αναμένεται να προκύψει μια συνολική εικόνα για τη μελλοντική προοπτική, τη χρησιμότητα και την προσφορά του Τμήματος στην Εκπαίδευση.

2. Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών υλοποιείται με πολλές αδυναμίες και ελλείψεις ή «επιλεκτικές» αναθέσεις διδασκαλίας μαθημάτων, οι οποίες έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των σπουδών.

3. Βασική αδυναμία κατά την υλοποίηση του προπτυχιακού προγράμματος είναι ο μεγάλος αριθμός (περίπου 20 κατ' έτος) των συμβασιούχων διδασκόντων (Ν. 407/80) και κατά συνέπεια η «προσωρινότητα» της διδασκαλίας πολλών γνωστικών αντικειμένων. Η προσωρινότητα αυτή είναι απότοκος των συγκυριών και των εναλλαγών των διδασκόντων, καθότι κατ' έτος τυχαίνει να δίδονται εντολές διδασκαλίας σε διαφορετικούς επιστήμονες ή και σε δύο διδάσκοντες με ανάλογα θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα.

4. Ανάλογες αδυναμίες εμφανίζει και η υλοποίηση του ΠΜΣ καθόσον έκαστος διδάσκων προσφέρει προαιρετικά και πέρα από τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις του ένα τουλάχιστον μάθημα στο πρόγραμμα. Μερικά μέλη ΔΕΠ, μάλιστα, προσφέρουν περισσότερα του ενός μαθήματα.

5. Η πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ θα συντελέσει από ένα μέρος στην ποιοτική ανάπτυξη του περιεχομένου και από το άλλο στην αποσυμφόρηση τόσο του προπτυχιακού προγράμματος όσο και του προγράμματος των μεταπτυχιακών σπουδών. Ιδιαίτερα, ο μικρός αναλογικά αριθμός μελών ΔΕΠ οδηγεί στη συσσώρευση μεγάλου αριθμού φοιτητών σε λίγα μέλη ΔΕΠ, τα οποία αναγκάζονται να ασκούν πολλούς φοιτητές, να εποπτεύουν πολλές πτυχιακές και επίσης πολλές μεταπτυχιακές εργασίες, καθόσον οι διδάσκοντες με σύμβαση ανάθεσης έργου του

προπτυχιακού προγράμματος και οι εξωτερικοί επιστημονικοί συνεργάτες του ΠΜΣ δεν μπορούν να αναλάβουν ούτε την πρακτική άσκηση των φοιτητών ούτε την επίβλεψη πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών.

6. Το ειδικό διδακτικό και τεχνικό προσωπικό είναι λιγιστό και δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών του Τμήματος. Η αναπλήρωση των αναγκών αυτών με την απόσπαση εκπαιδευτικών από την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι μια πρόχειρη και αναγκαία αντιμετώπιση του προβλήματος. Με παλαιότερη απόφαση της ΓΣ ζήτησε το Τμήμα τη δημιουργία 16 νέων θέσεων ειδικού διδακτικού και τεχνικού προσωπικού, οκτώ (8) θέσεων ΕΕΔΙΠ και οκτώ θέσεων ΕΤΕΠ), ώστε να μπορούμε να εκπαιδεύσουμε και να ασκήσουμε συστηματικά τους προπτυχιακούς φοιτητές και τους μεταπτυχιακούς σπουδαστές. Ενώ έχουν παρέλθει αρκετά χρόνια από την απόφαση εκείνη, μέχρι σήμερα δεν γνωρίζουμε την τύχη της.

7. Η εμβολωματική λύση του οξυμμένου προβλήματος που προσφέρει η απόσπαση εκπαιδευτικών από την υποχρεωτική εκπαίδευση μόνον ως αναγκαία, προσωρινή και κατ' οικονομία μπορεί να γίνει αποδεκτή, ιδιαίτερα όταν κατ' έτος διατίθενται στο Τμήμα διαφορετικά πρόσωπα και πολύ λιγότερα από τα απαιτούμενα για την στοιχειώδη άσκηση των φοιτητών.

8. Η αναγκαιότητα αυτή συναρτάται αφενός με την τυπική αναγνώριση των υπάρχοντων εργαστηρίων «Εκπαιδευτικών Εφαρμογών» και «Πληροφορικής» και αφετέρου με την ίδρυση νέων αναγκαίων εργαστηρίων.

9. Υπάρχει στενότητα χώρου στο Τμήμα, όπως ήδη επισημάναμε. Αυτή διαπιστώνεται στη στέγαση των μελών ΔΕΠ, των συμβασιούχων εξωτερικών συνεργατών και των υπάρχοντων εργαστηρίων. Μέλη ΔΕΠ συστεγάζονται και οι επιστημονικοί συνεργάτες στεγάζονται προσωρινά στο εργαστήριο «Εκπαιδευτικών Εφαρμογών» μαζί με τα ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, σε ένα δωμάτιο 35 τ.μ. περίπου.

10. Με τις παρούσες συνθήκες στελέχωσης και λειτουργίας του Τμήματος δεν είναι εφικτή η ενεργοποίηση στο άμεσο μέλλον της τρίτης κατεύθυνσης σπουδών, των «Εφαρμοσμένων Σύγχρονων Γλωσσών».

10. Σχέδια βελτίωσης

Με βάση τα δεδομένα που καταχωρίζονται στην έκθεση αυτή προβαίνουμε στις επόμενες προτάσεις, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν την αφετηρία για σχέδια βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας του Τμήματος και της ποιότητας των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών σπουδών:

1. Βραχυπρόθεσμα είναι ανάγκη να αποκατασταθεί η ομαλή λειτουργία διοίκησης του Τμήματος, ώστε να διεκπεραιώνονται έγκαιρα και αποτελεσματικά τα διοικητικά ζητήματα.

2. Μεσοπρόθεσμα θα πρέπει να αναληφθεί προσπάθεια για τη θεσμική κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων του Τμήματος.

3. Είναι αναγκαία η ταχεία προώθηση των διαδικασιών πλήρωσης προκηρυγμένων θέσεων ΔΕΠ που καθυστερούν χωρίς λόγο και αφορούν γνωστικά αντικείμενα που προσφέρονται από συμβασιούχους διδάσκοντες.

4. Παράλληλα είναι επίσης αναγκαία η παραχώρηση στο Τμήμα νέων θέσεων μελών ΔΕΠ, καθότι, όπως ήδη επισημάνθηκε, είναι πολλά τα μαθήματα που προσφέρονται από συμβασιούχους εξωτερικούς συνεργάτες. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται ένας ρεαλιστικός σχεδιασμός και η χάραξη μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για την ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Τμήματος.

5. Είναι αναγκαία η πρόσληψη ικανού αριθμού ειδικού διδακτικού και τεχνικού προσωπικού (ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ) καθόσον το Τμήμα τόσο με το προπτυχιακό όσο και με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών υποστηρίζει εφαρμοσμένες επιστήμες, γεγονός που καθαυτό συνιστά την ανάγκη ειδικής εφαρμοσμένης υποστήριξης των φοιτητών στους χώρους απασχόλησης καθώς και σε ειδικά εργαστήρια.

6. Με τα παραπάνω συναρτάται και ο προγραμματισμός της ίδρυσης και λειτουργίας εργαστηρίων στο Τμήμα. Η ανάγκη της λειτουργίας εργαστηρίων πρέπει να ενταχθεί στον μελλοντικό σχεδιασμό του Τμήματος. Τα άτυπα εργαστήρια της «Πληροφορικής» και των «Εκπαιδευτικών Εφαρμογών» είναι ανάγκη να αναγνωριστούν, ώστε να είναι δυνατή τόσο η χρηματοδότησή τους όσο και η πρόσληψη ειδικού διδακτικού και τεχνικού προσωπικού.

7. Κατά τη γνώμη μας είναι αναγκαία η ίδρυση τεσσάρων νέων εργαστηρίων, ένα για τις μαθησιακές δυσκολίες, ένα για τις διαταραχές συμπεριφοράς, ένα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων και ένα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

8. Προκειμένου το Τμήμα να μπορέσει να υπηρετήσει τους σκοπούς της ίδρυσης και τους στόχους της λειτουργίας του και ταυτόχρονα να αποκτήσει μια συγκεκριμένη επιστημονική ταυτότητα είναι αναγκαία βραχυπρόθεσμα η μετεξέλιξη των κατευθύνσεων σπουδών σε επιστημονικούς τομείς, ανάλογους με αυτές.

Η μετεξέλιξη των κατευθύνσεων σε τομείς είναι αναγκαία, γιατί θεωρούμε ότι θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του Τμήματος και στην επίτευξη περισσότερο εξειδικευμένων προπτυχιακών σπουδών.

9. Μακροπρόθεσμα, ίσως οι τομείς να εξελιχθούν σε δύο αυτόνομα και αυτοτελή Τμήματα, έτσι ώστε και η ακαδημαϊκή ζωή να προχωρεί χωρίς αγκυλώσεις και η επαγγελματική κατοχύρωση να εξασφαλίζεται.

10. Είναι αναγκαία η εξεύρεση κατάλληλων χώρων για τη στέγαση του διδακτικού προσωπικού (ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, συμβασιούχων), των υπαρχόντων και των μελλοντικών εργαστηρίων.

Πίνακες και παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 11-1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Καθηγητές	Σύνολο	4	4	4	4	3
	Από εξέλιξη*					
	Νέες προσλήψεις*				1	
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*					
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	2	1	1	2	2
	Από εξέλιξη*	1				
	Νέες προσλήψεις*					
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*			1		
Επικουροι Καθηγητές	Σύνολο	5	5	4	4	3
	Από εξέλιξη*	1				
	Νέες προσλήψεις*		1		1	
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*					
Λέκτορες/Καθηγητές Εφαρμογών	Σύνολο	4	4	3	4	2
	Νέες προσλήψεις*	1	1		2	
	Συνταξιοδοτήσεις*			1		
	Παραιτήσεις*					
Μέλη ΕΕΔΙΠ/ΕΔΠ	Σύνολο	2	2	2	2	2
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	17	20	29	13	14
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	3	3	2	2	1
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	3	3	4	3	3

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

Πίνακας 11-2.1. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	2002- 2003
Προπτυχιακοί	396	357	321	306	291
Μεταπτυχιακοί					
Διδακτορικοί					

Πίνακας 11-2.2. Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	2002- 2003
Εισαγωγικές εξετάσεις	62	59	60	55	58
Μετεγγραφές ¹	41	30	10	4	—
Κατατακτήριες εξετάσεις	6	4	5	2	6
Άλλες κατηγορίες	11	12	13	11	9
Σύνολο	120	105	88	72	73

¹ Στη γραμμή «Μετεγγραφές» αναγράφεται ο καθαρός αριθμός μετεγγραφομένων φοιτητών (εισροές-εκροές)

ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ²	Διδάσκοντες (Συnergάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι) ³	Διαλέξεις
Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	www.uom.gr		Καψάλης	Υποχρεωτικό		13
Πληροφορική Ι: Εισαγωγή στους Η/Υ	www.uom.gr		Δαγδιλέλης	Υποχρεωτικό		13
Εισαγωγή στην εκπαίδευση των ΑμΕΑ	www.uom.gr		Καρτασίδου	Υποχρεωτικό		13
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Χαραλάμπους	Υποχρεωτικό		13
Γνωστική Ψυχολογία	www.uom.gr		Αλευριάδου	Κατ' επιλογή		13
Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	—		Ευαγγέλου	Κατ' επιλογή		13
Ψυχολογία της Μάθησης	www.uom.gr		Γουδήρας	Κατ' επιλογή		13
Θεμελιώδη Μαθηματικά	www.uom.gr		Καρατάσιος	Κατ' επιλογή		13
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά Ι	—		Στεφάνου	Υποχρεωτικό		
ή Γαλλικά Ι	—		Donati- Κάμου			
ή Γερμανικά Ι	—		Λαδόπουλος			
Στατιστική Ι	www.uom.gr		Αναστασιάδου	Υποχρεωτικό		13
Μεθοδολογία Έρευνας Κοινωνικών Επιστημών	www.uom.gr		Αλεξιάδου	Υποχρεωτικό		13

² Δώστε τη σελίδα του οδηγού σπουδών (αν υπάρχει) που περιγράφει τους στόχους, την ύλη και τον τρόπο διδασκαλίας και εξέτασης του μαθήματος

³ Αν η απάντηση είναι θετική, περιγράψτε στην Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης τα κριτήρια και τους τρόπους αξιολόγησης της διδασκαλίας (προσθέστε στοιχεία της απόδοσης των φοιτητών, στοιχεία που δείχνουν τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών, με βάση π.χ το ερωτηματολόγιο κατά την αποφοίτηση ή τα αποτελέσματα αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές ή άλλα δεδομένα που αποδεικνύουν την επιτυχία του μαθήματος, καθώς και τυχόν δυσκολίες)

Ψυχολογία της Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Γουδήρας	Υποχρεωτικό		13
Εισαγωγή στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση	www.uom.gr		Σιπητάνου	Υποχρεωτικό		13
Πληροφορική II: Βασικές Αρχές Πληροφορικής	www.uom.gr		Δαγδιλέλης	Κατ' επιλογή		13
Μαθησιακές Δυσκολίες I	www.uom.gr		Παυλίδης	Κατ' επιλογή		13
Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	www.uom.gr		Καψάλης	Κατ' επιλογή		13
Εκπαιδευτική Πολιτική – Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση	www.uom.gr		Χαραλάμπους	Κατ' επιλογή		13
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά II	—		Στεφάνου			
ή Γαλλικά II	—		Donati – Κάμου			
ή Γερμανικά II	—		Λαδόπουλος	Υποχρεωτικό		
Βασικές Νευροεπιστήμες	www.uom.gr		Τριάρχου	Υποχρεωτικό		13
Αναπτυξιακή Ψυχολογία	www.uom.gr		Πλατσίδου	Υποχρεωτικό		13
Στατιστική II	www.uom.gr		Αναστασιάδου	Υποχρεωτικό		13
Η Εξέλιξη της Ελληνικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής	—		Χαραλάμπους	Υποχρεωτικό		13
Διδακτική και Ανάπτυξη προγραμμάτων	www.uom.gr		Καψάλης	Κατ' επιλογή		13
Ελληνική Γλώσσα και Διδακτική της I	www.uom.gr		Σμαράγδα Παπαδοπούλου	Κατ' επιλογή		13
Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Παπασταμάτης	Κατ' επιλογή		13
Πληροφορική III: Εφαρμογές Πληροφορικής στην Εκπαίδευση	www.uom.gr		Δαγδιλέλης	Κατ' επιλογή		13
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά III	—		Καραγκεβρέκη	Υποχρεωτικό		13

ή Γαλλικά III	—		Τζαναβάρη			13
ή Γερμανικά III	—		Λαδόπουλος			
Οργάνωση και διοίκηση οργανισμών και επιχειρήσεων	—		Βαλκάνος	Υποχρεωτικό		13
Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης	www.uom.gr		Καυάλης	Υποχρεωτικό		13
Μεταπολίτευση και Εκπαιδευτική Πολιτική	—		Χαραλάμπους	Κατ' επιλογή		13
Συναισθηματική και Ηθική Ανάπτυξη	www.uom.gr		Πλατσίδου	Κατ' επιλογή		13
Πληροφορική V: Βάσεις δεδομένων	www.uom.gr		Μανουσαρίδης	Κατ' επιλογή		13
Κοινωνική Πολιτική και δια βίου μάθηση	www.uom.gr		Μπουτσιούκη	Κατ' επιλογή		13
Πληροφορική VI: Σχεδίαση & Δημιουργία Πολυμεσικών Εκπαιδευτικών Εφαρμογών	—		Φαχαντίδης	Κατ' επιλογή		13
Κοινωνική Ψυχολογία	www.uom.gr		Μπάκα	Κατ' επιλογή		13
Συμβουλευτική Ψυχολογία	—		Ελένη Παπαδοπούλου	Κατ' επιλογή		13
Συγκριτική εκπαίδευση	—		Αλεξιάδου	Κατ' επιλογή		13
Εισαγωγή στις Επιστήμες Λόγου και Ακοής	—		Οκαλίδου	Υποχρεωτικό		13
Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της εφηβείας για ΑμΕΑ	—		Γουδήρας	Υποχρεωτικό		13
Ελληνική Γλώσσα & Διδακτική της στα ΑμΕΑ	—		Σμαράγδα Παπαδοπούλου	Κατ' επιλογή		13
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά IV	—		Καραγκεβρέκη	Υποχρεωτικό		

Η Γαλλικά IV	—		Τζαναβάρη		
ή Γερμανικά IV	—		Λαδόπουλος		
Οργάνωση και Διοίκηση Φορέων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Σιπητάνου	Κατ' επιλογή	13
Ψυχολογία Ανάπτυξης Ενηλίκων	—		Πλατσίδου	Κατ' επιλογή	13
Διδακτική Μεθοδολογία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Αδαμάντιος Παπασταμάτης	Κατ' επιλογή	13
Επαγγελματική κατάρτιση στελεχών επιχειρήσεων	www.uom.gr		Βαλκάνος	Κατ' επιλογή	13
Κοινωνιολογία Μειονοτικών Ομάδων	www.uom.gr		Ζάχος & Τριχοπούλου	Κατ' επιλογή	13
Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	www.uom.gr		Παπασταμάτης/ Βαλκάνος	Υποχρεωτικό	13
Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτών Ενηλίκων	www.uom.gr		Παπασταμάτης	Υποχρεωτικό	13
Πληροφορική IV: Νέες Τεχνολογίες και Μάθηση από Απόσταση	www.uom.gr		Δαγδιλέλης	Υποχρεωτικό	13
Ψυχολογία της Εργασίας	—		Σταφυλά	Κατ' επιλογή	13
Οικονομία, Απασχόληση και Εκπαίδευση	www.uom.gr		Μασούρα	Κατ' επιλογή	13
Αναλφαβητισμός-Αλφαβητισμός	www.uom.gr		Σιπητάνου	Κατ' επιλογή	13
Κοινωνικά Προβλήματα στην Ε.Ε.	www.uom.gr		Πιπερόπουλος	Κατ' επιλογή	13
Σχεδιασμός & Υλοποίηση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης	—		Μπουτσιούκη	Κατ' επιλογή	13
Συναισθηματική νοημοσύνη στην εκπαίδευση και στην εργασία	—		Πλατσίδου	Κατ' επιλογή	13
Πρακτική Άσκηση I (κατεύθυνσης)	www.uom.gr		Παπασταμάτης	Υποχρεωτικό	13

Συνεχούς Εκπαίδευσης)					
Συμβουλευτική Ενηλίκων	www.uom.gr		Κυριακίδης	Κατ' επιλογή	13
Ανάπτυξη Επιχειρήσεων Παροχής Εκπαιδευτικών Υπηρεσιών	—		Καψάλης & Δαγδιλέλης	Κατ' επιλογή	13
Η Δυναμική της Ομαδικής Εκπαίδευσης & Ανάπτυξης σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις	—		Βαλκάνος	Κατ' επιλογή	13
Ο ρόλος και το Έργο των Διεθνών Οργανισμών στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση	www.uom.gr		Σιπητάνου	Κατ' επιλογή	13
Πρακτική Άσκηση II	www.uom.gr		Παπασταμάτης	Υποχρεωτικό	13
Τα Μαθηματικά ως Αντικείμενο της δια Βίου Εκπαίδευσης	www.uom.gr		Καρατάσιος	Υποχρεωτικό	13
Συμβουλευτική σταδιοδρομίας ενηλίκων	—		Παπαβασιλείου	Κατ' επιλογή	13
Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες	—		Παπασταμάτης	Κατ' επιλογή	13
Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	www.uom.gr		Αικατ. Γκοτζαμάνη – Συνδιδασκαλία με ΟΔΕ	Κατ' επιλογή	13
Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	www.uom.gr		Βαλκάνος	Κατ' επιλογή	13
Μαθηματικά για ΑΜΕΑ	www.uom.gr		Αγαλιώτης	Υποχρεωτικό	13
Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με αυτισμό	www.uom.gr		Βογινδρούκας	Υποχρεωτικό	13
Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Όρασης I	www.uom.gr		Παπαδόπουλος	Υποχρεωτικό	13
Διαμόρφωση του Εαυτού και της ταυτότητας στα ΑμΕΑ	www.uom.gr		Γουδήρας	Υποχρεωτικό	13

Διάσπαση Προσοχής, Υπερκινητικότητα και Παρορμητικότητα	—		Παυλίδης	Υποχρεωτικό	13
Ψυχοκινητικές Διαταραχές και Εκπαίδευση	www.uom.gr		Καρτασίδου	Κατ' επιλογή	13
Συμβουλευτική των ΑμεΑ	—		Χαρβάτης Α.- Κυριακίδης Σ	Κατ' επιλογή	13
Εκπαίδευση Ατόμων με Νοητική Καθυστέρηση	www.uom.gr		Καρτασίδου	Υποχρεωτικό	13
Διδακτική Μεθοδολογία για τα ΑΜΕΑ	www.uom.gr		Αγαλιώτης	Υποχρεωτικό	13
Ψυχοδιαγνωστικά Μέσα	www.uom.gr		Αλευριάδου	Υποχρεωτικό	13
Διαταραχές Λόγου & Επικοινωνίας	—		Οκαλίδου	Υποχρεωτικό	13
Οντογένεση και Φυλογένεση	—		Τριάρχου	Κατ' επιλογή	13
Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Όρασης II	—		Παπαδόπουλος	Κατ' επιλογή	13
Μαθησιακές Δυσκολίες II	www.uom.gr		Γιαννούλη	Κατ' επιλογή	13
Κλινική Νευροψυχολογία	—		Βλάχου	Κατ' επιλογή	13
Πρακτική Άσκηση I	www.uom.gr		Αγαλιώτης	Υποχρεωτικό	13
Η μέθοδος Braille	—		Παπαδόπουλος	Υποχρεωτικό	13
Κριτικές Προσεγγίσεις Διδακτικών Προγραμμάτων για ΑμεΑ	www.uom.gr		Αγαλιώτης	Κατ' επιλογή	13
Φωνολογική Ανάπτυξη & Φωνολογικές Διαταραχές	www.uom.gr		Οκαλίδου	Κατ' επιλογή	13

Πληροφορική VII: Νέες Τεχνολογίες και Πολυμέσα στην Εκπαίδευση των ΑμεΑ	www.uom.gr		Μανουσαρίδης Ζ.- Αθανασόπουλος Ε.	Κατ' επιλογή	13
Προβλήματα συμπεριφοράς και η αντιμετώπισή τους σε παιδιά με ειδικές ανάγκες	—		Κ.Ντίνας. – Α.Χαρβάτης	Κατ' επιλογή	13
Συγκριτική Θεώρηση της Εκπαίδευσης των ΑμεΑ	www.uom.gr		Συριοπούλου	Κατ' επιλογή	13
Εκπαίδευση παιδιών με κινητικές και σωματικές αναπηρίες	www.uom.gr		Βαρσάμης	Κατ' επιλογή	13
Πρακτική Άσκηση II	—		Αγαλιώτης	Υποχρεωτικό	13
Κινητικότητα και προσανατολισμός ατόμων με προβλήματα όρασης	—		Παπαδόπουλος	Κατ' επιλογή	13
Εκπαίδευση Ατόμων με Σοβαρές και Βαριές Πολλαπλές Αναπηρίες	www.uom.gr		Καρτασίδου	Κατ' επιλογή	13
Συνεκπαίδευση Παιδιών με και χωρίς Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	www.uom.gr		Αγαλιώτης	Κατ' επιλογή	13
Ψυχολογία Ανάγνωσης και Γραφής	www.uom.gr		Γιαννούλη	Κατ' επιλογή	13
Παιδεία & Νευροβιολογία των Προικισμένων Ατόμων	—		Τριάρχου	Κατ' επιλογή	13
Εκπαιδευτική και Επαγγελματική Ένταξη ΑμεΑ	—		Παπαβασιλείου	Κατ' επιλογή	13

Πίνακας 11-5.2. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου (Υ) Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ) Γενικών Γνώσεων (ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις Κανονική/επαναληπτ.	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων Ναι/Όχι ⁴	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Εισαγωγή στην Παιδαγωγική		3	3		Κο	196	100		93
Πληροφορική I: Εισαγωγή στους Η/Υ		3	3		Κο	184	74		71
Εισαγωγή στην εκπαίδευση των ΑμΕΑ		3	3		Κο	209	122		79
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης		3	3		Κο	217	95		87
Γνωστική Ψυχολογία		3	3		Κο	237	119		66
Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση		3	3		Κο	217	126		97
Ψυχολογία της Μάθησης		3	3		Κο	225	79		71
Θεμελιώδη Μαθηματικά		3	3		Κο	188	56		45
Ξένη Γλώσσα Αγγλικά I					Κο	206	111		78
ή Γαλλικά I					Κο	10	4		4
ή Γερμανικά I					Κο	17	6		1
Στατιστική I		3			Κο	209			

⁴ Υπάρχουν επαρκή εκπαιδευτικά μέσα, όπως χρώροι διδασκαλίας, υπολογιστές, εκπαιδευτικά λογισμικά; Αν η απάντηση είναι αρνητική, δώστε σύντομη αναφορά των ελλείψεων

Μεθοδολογία Έρευνας Κοινωνικών Επιστημών		3	3		Ko	191			
Ψυχολογία της Εκπαίδευσης		3	3		Ko	237			
Εισαγωγή στη Συνεχίζόμενη Εκπαίδευση		3	3		Ko	201			
Πληροφορική II: Βασικές Αρχές Πληροφορικής		3	3		Ko	177			
Μαθησιακές Δυσκολίες I		3	3		Ko	220			
Εκπαιδευτική Αξιολόγηση		3	3		Ko	169			
Εκπαιδευτική Πολιτική – Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση		3	3		Ko	191			
Ξένη Γλώσσα Αγγλικά II		3				149	103		99
ή Γαλλικά II		4				9	6		6
ή Γερμανικά II		4	1		Ko	13			
Βασικές Νευροεπιστήμες		3	3		Ka	133	100		99
Αναπτυξιακή Ψυχολογία		3	3		Ka	155	100		95
Στατιστική II		3	3		Ka	198	100		75

Η Εξέλιξη της Ελληνικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής		3	3		κα	159	95		72
Διδακτική και Ανάπτυξη προγραμμάτων			3		Κα	146	95		93
Ελληνική Γλώσσα και Διδακτική της Ι		3			Κα	139	90		80
Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης		3	3		κα	170	111		95
Πληροφορική ΙΙΙ: Εφαρμογές Πληροφορικής στην Εκπαίδευση		3	3		Κα	187	76		71
Ξένη Γλώσσα Αγγλικά ΙΙΙ		3	1		Κα	152	105		101
ή Γαλλικά ΙΙΙ		4	1		Κα	10	4		2
ή Γερμανικά ΙΙΙ		4	1		Κα	15	2		2
Οργάνωση και διοίκηση οργανισμών και επιχειρήσεων		3	3		Κα	35			
Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης		3	3		Κα	31			
Μεταπολίτευση και Εκπαιδευτική Πολιτική		3	3		κα	157	72		63

Συναισθηματική και Ηθική Ανάπτυξη		3	3		Κα	160			
Πληροφορική V: Βάσεις δεδομένων3		3	3		Κα	74	11		11
Κοινωνική Πολιτική και δια βίου μάθηση		3	3		Κα	26			
Πληροφορική VI: Σχεδίαση & Δημιουργία Πολυμεσικών Εκπαιδευτικών Εφαρμογών		3	3		κα	108			
Κοινωνική Ψυχολογία		3	3		Κα	166			
Συμβουλευτική Ψυχολογία		3	3		Κα	142			
Συγκριτική εκπαίδευση		3	3		Κα	158			
Εισαγωγή στις Επιστήμες Λόγου και Ακοής		3	3		κα	115			
Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της εφηβείας για ΑμΕΑ		3	3		Κα	130			
Ελληνική Γλώσσα & Διδακτική της στα ΑμΕΑ		3	3		Κα	142			
Ξένη Γλώσσα Αγγλικά IV		3	1		Κα	136			
ή Γαλλικά IV		4	1		Κα	7		4	2
ή Γερμανικά IV		4	1		Κα	12			
Οργάνωση και Διοίκηση Φορέων		3	3		Κα	25			

Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση									
Ψυχολογία Ανάπτυξης Ενηλίκων		3	3		κα	62	28		22
Διδακτική Μεθοδολογία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης		3	3		Κα	81	58		52
Επαγγελματική κατάρτιση στελεχών επιχειρήσεων		3	3		Κα	31	12		10
Κοινωνιολογία Μειονοτικών Ομάδων		3	3		Κα	65	32		22
Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση		3	3		κα	30			
Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτών Ενηλίκων		3	3		Κα	51			
Πληροφορική IV: Νέες Τεχνολογίες και Μάθηση από Απόσταση		3	3		Κα	22			
Ψυχολογία της Εργασίας		3	3		Κα	23	9		6
Οικονομία, Απασχόληση και Εκπαίδευση		3	3		κα	6			

Αναφαβητισμός- Αλφαβητισμός		3	3		Κα	19		
Κοινωνικά Προβλήματα στην Ε.Ε.		3	3		Κα	45		
Σχεδιασμός & Υλοποίηση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης		3	3		Κα	9		
Συναισθηματική νοημοσύνη στην εκπαίδευση και στην εργασία		3	3		κα	106		
Πρακτική Άσκηση Ι (κατεύθυνσης Συνεχούς Εκπαίδευσης)		4	3		Κα	14	12	12
Συμβουλευτική Ενηλίκων		3	4		Κα	44	29	29
Ανάπτυξη Επιχειρήσεων Παροχής Εκπαιδευτικών Υπηρεσιών		3	3		Κα	25	5	5
Η Δυναμική της Ομαδικής Εκπαίδευσης & Ανάπτυξης σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις		3	3		κα	29	12	12
Ο ρόλος και το Έργο		3	3		Κα	18		5

των Διεθνών Οργανισμών στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση							8	
Πρακτική Άσκηση II		3	3		Κα	12		
Τα Μαθηματικά ως Αντικείμενο της δια Βίου Εκπαίδευσης		3	3		Κα	21		
Συμβουλευτική σταδιοδρομίας ενηλίκων		3	3		κα	27		
Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες		3	3		Κα	60		
Διοίκηση Ολικής Ποιότητας		3	3		Κα	11		
Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων		3	3		Κα	16	9	9
Μαθηματικά για ΑΜΕΑ		3	3		κα	101	63	43
Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με αυτισμό		3	3		Κα	105	74	52
Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Όρασης I		3	3		Κα	114	31	31
Διαμόρφωση του Εαυτού και της		3	3		Κα	112	53	53

ταυτότητας στα ΑμΕΑ									
Διάσπαση Προσοχής, Υπερκινητικότητα και Παρορμητικότητα		3	3		κα	113	80		80
Ψυχοκινητικές Διαταραχές και Εκπαίδευση		3	3		Κα	109	87		52
Εκπ/ση Ατόμων με Προβλήματα Ακοής		3	3		κα	δεν προσφέρθηκε φέτος			
Συμβουλευτική των ΑμΕΑ		3	3		Κα	114	80		55
Εκπαίδευση Ατόμων με Νοητική Καθυστέρηση		3	3		κα	99			
Διδακτική Μεθοδολογία για τα ΑΜΕΑ		3	3		Κα	96			
Ψυχοδιαγνωστικά Μέσα		3	3		Κα	119			
Διαταραχές Λόγου & Επικοινωνίας		3	3		Κα	96			
Οντογένεση και Φυλογένεση		3	3		κα	102			
Εκπαίδευση Ατόμων με		3	3		Κα	59			

Προβλήματα Όρασης II									
Μαθησιακές Δυσκολίες II		3	3		Κα	96			
Κλινική Νευροψυχολογία		3	3		Κα	109			
Πρακτική Άσκηση I		3	3		κα	63			
Η μέθοδος Braille		3	3		Κα	79			
Κριτικές Προσεγγίσεις Διδακτικών Προγραμμάτων για ΑμεΑ		3	3		Κα	69			
Φωνολογική Ανάπτυξη & Φωνολογικές Διαταραχές		3	3		Κα	Δεν προσφέρθηκε φέτος			
Πληροφορική VII: Νέες Τεχνολογίες και Πολυμέσα στην Εκπαίδευση των ΑμεΑ		3	3		κα	42	12		12
Προβλήματα συμπεριφοράς και η αντιμετώπισή τους σε παιδιά με ειδικές ανάγκες		3	3		Κα	98	79		79
Συγκριτική Θεώρηση της		3	3		Κα	90	65		50

Εκπαίδευσης των ΑμεΑ									
Εκπαίδευση παιδιών με κινητικές και σωματικές αναπηρίες		3	3		Κα	97	75		73
Πρακτική Άσκηση II		4	3		κα	63			
Κινητικότητα και προσανατολισμός ατόμων με προβλήματα όρασης		3	4		Κα	63			
Εκπαίδευση Ατόμων με Σοβαρές και Βαριές Πολλαπλές Αναπηρίες		3	3		Κα	71	42		42
Συνεκπαίδευση Παιδιών με και χωρίς Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες		3	3		κα	68			
Ψυχολογία Ανάγνωσης και Γραφής		3	3		κα	69			
Παιδεία & Νευροβιολογία των Προικτισμένων Ατόμων		3	3		κα	76	62		60

Εκπαιδευτική και Επαγγελματική Ένταξη ΑμεΑ		3	3		κα	51			
--	--	---	---	--	----	----	--	--	--

Πίνακας 11-6.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο αποφοίτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2001-2002	—	9%	52%	39%	8,13
2002-2003	—	11%	64%	25%	7,90
2003-2004	—	38%	57%	5%	7,33
2004-2005	—	20%	70%	10%	7,17
2005-2006	—	22%	74%	4%	7,65
Σύνολο	—	20%	64%	16%	7,64

Πίνακας 11-6.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Διάρκεια σπουδών (χρόνια)								Σύνολο
	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	Δεν έχουν αποφοιτήσει	
2000-2001 ⁵	49%	36%	5%	—	—	—	—	10%	100
2001-2002	42%	39%	6%	—	—	—	—	10%	100
2002-2003	35%	33%	4%	—	—	—	—	28%	100
2003-2004	34%	16%	—	—	—	—	—	50%	100
2004-2005	—	—	—	—	—	—	—	—	100
2005-2006	—	—	—	—	—	—	—	—	100
2006-2007	—	—	—	—	—	—	—	—	100

⁵ K: κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα.

Πίνακας 11-8. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών

	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο ΑΕΙ	4	3	6	2	4	19
Επισκέπτες φοιτητές ξένων ΑΕΙ στο Τμήμα	2	2	3	2	4	13
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο ΑΕΙ	-	1	1	1	1	4
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ που μετακινήθηκαν στο Τμήμα		1	3	1	2	7

Πίνακας 11-5.1. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ⁶	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό (Υ) Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι) ⁷	Διαλέξεις/ Εργαστήρια ανά εξάμηνο
Ψυχολογία της εκπαίδευσης	http://compus.uom.-gr	33	Δημήτριος Β. Γουδήρας,	Υποχρεωτικό (Υ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	30+9
Εκπαιδευτική αξιολόγηση		34	Αχιλλέας Καψάλης	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων		42	Αχιλλέας Καψάλης	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της εφηβείας για ΑΜΕΑ	http://compus.uom.-gr	όχι	Δημήτριος Β. Γουδήρας	Υποχρεωτικό (Υ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	26+13
Εισαγωγή στις Επιστήμες Λόγου και Ακοής	όχι	όχι	Αρετή Οκαλίδου	Υποχρεωτικό (Υ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Εκπαίδευση ατόμων με προβλήματα ακοής, ΕΑ0704-1	όχι	54	Αρετή Οκαλίδου	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτών ενηλίκων	όχι	45	Αδαμάντιος Παπασταμάτης	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Εκπαίδευση ενηλίκων για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες	όχι	51	Αδαμάντιος Παπασταμάτης	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	

⁶ Δώστε τη σελίδα του οδηγού σπουδών (αν υπάρχει) που περιγράφει τους στόχους, την ύλη και τον τρόπο διδασκαλίας και εξέτασης του μαθήματος

⁷ Αν η απάντηση είναι θετική, περιγράψτε στην Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης τα κριτήρια και τους τρόπους αξιολόγησης της διδασκαλίας (προσθέστε στοιχεία της απόδοσης των φοιτητών, στοιχεία που δείχνουν τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών, με βάση π.χ το ερωτηματολόγιο κατά την αποφοίτηση ή τα αποτελέσματα αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές ή άλλα δεδομένα που αποδεικνύουν την επιτυχία του μαθήματος, καθώς και τυχόν δυσκολίες)

					Εργασία, προαιρετική	
Οργάνωση και Διοίκηση Οργανισμών και Επιχειρήσεων	---	όχι	Ευθύμιος Βαλκάνος	Υποχρεωτικό	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	---	51	Ευθύμιος Βαλκάνος	Υποχρεωτικής Επιλογής	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Ενηλίκων	---	όχι	Ιωάννα Παπαβασιλείου - Αλεξίου	Υποχρεωτικής Επιλογής	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	20/19
Εκπαιδευτική και Επαγγελματική Ένταξη	---	όχι	Ιωάννα Παπαβασιλείου - Αλεξίου	Υποχρεωτικής Επιλογής	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	+
Κοινωνική Ψυχολογία		36	Αφροδίτη Μπάκα	Υποχρεωτικής Επιλογής	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Σχεδιασμός και Υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης	---	όχι	Σοφία Μπουτσιούκη	Επιλογής	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	39
Υπολογιστικές Μέθοδοι και Προγραμματισμός Η/Υ	---	http://compus.uom.gr	Μανουσαρίδης Ζαχαρίας	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	όχι	διαλέξεις 2/ Εργαστήρια 1 =39
Συμβουλευτική Ψυχολογία		http://www.uom.gr/modules.php	Παπαδοπούλου Ελένη, Λέκτορας (Π.Δ. 407)	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	όχι	3X13=39
Γαλλικά II	32	όχι	Donati Madeleine / Ε.Ε.Δ.Ι.Π. 1 – Βαθμίδα Β΄	Υποχρεωτικό (Υ)	όχι	
Αγγλικά IV		http://afroditi.uom.gr/elu/courses	Μερσίνη Καραγκεβρέκη, ΕΕΔΙΠ I Αγγλικής	Υποχρεωτικό (Υ)	όχι	39
Γερμανικά II	---		Ιωσήφ Λαδόπουλος	Υποχρεωτικής Επιλογής (ΥΕ)	Ναι-Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας	---
Γερμανικά IV	---		Ιωσήφ Λαδόπουλος	Υποχρεωτικής	Ναι-Ερωτηματολόγιο	---

				Επιλογής (ΥΕ	αξιολόγησης μαθήματος/ διδασκαλίας	
--	--	--	--	--------------	--	--

Πίνακας 11-7.1. Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών⁸¹

Τίτλος ΜΠΣ: "Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής" Πίνακας μαθημάτων εαρινού εξαμήνου του ακαδημ. έτους 2007-08						
Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ' επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
Ειδίκευση: Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση, Εξάμηνα: Α' και Δ'						
1. Παγκοσμιοποίηση, διαπολιτισμική εκπαίδευση, διά βίου εκπαίδευση		13	Δημήτρης Β. Γουδήρας	Υποχρεωτικό	Ναι	13
2. Ειδικά θέματα Διδακτικής της Εκπαίδευσης Ενηλίκων		13	Αδαμάντιος Παπασταμάτης και Ευθύμιος Βαλκάνος	Υποχρεωτικό	Όχι	13
3. Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών		13	Βασίλειος Δαγδιλέλης	Κατ' επιλογήν	Όχι	13
2. Συμβουλευτική και τεχνικές επαγγελματικού προσανατολισμού ευπαθών κοινωνικών ομάδων		13	Ιωάννα Παπαβασιλείου	Κατ' επιλογήν	Όχι	13
2. Μεταπτυχιακή Εργασία		13		Υποχρεωτικό	Όχι	13
Ειδίκευση : Ειδική Αγωγή, Εξάμηνα: Α' και Δ'						
1. Ειδικά θέματα Νευροεπιστημών		14	Λάζαρος Τριάρχου	Υποχρεωτικό	Όχι	
2. Ψυχοπαιδαγωγικά μοντέλα αντιμετώπισης προβλημάτων συμπεριφοράς	Compus	14	Δημήτρης Β. Γουδήρας	Υποχρεωτικό	Ναι	13
3. Γνωστικές και κοινωνικές		14	Κώστας Παπαδόπουλος	Κατ' επιλογήν	Όχι	13

⁸ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ. Για τη στήλη «Αξιολόγηση από φοιτητή» ακολουθείστε τις οδηγίες του Πίνακα 11-5.1.

δεξιότητες για άτομα με αισθητηριακά προβλήματα.						
1.Παράμετροι διάγνωσης και αποκατάστασης της επικοινωνίας στα ΑμΕΑ		14	Αρετή Οκαλίδου	Κατ' επιλογήν	Όχι	13
3. Γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες για άτομα με αισθητηριακά προβλήματα		14	Κώστας Παπαδόπουλος	Κατ' επιλογήν	Όχι	13
2. Μεταπτυχιακή Εργασία		14		Υποχρεωτικό	Όχι	

Πίνακας 11-7.2 Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών⁹⁾

Εαρινό εξάμηνο του ακαδημ. έτους 2007-08

Τίτλος ΜΠΣ: "Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής"
Πίνακας μαθημάτων εαρινού εξαμήνου του ακαδημ. έτους 2007-08.

Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδικευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Ειδικευση: Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση, Εξάμηνα: Α' και Δ'								
1. Παγκοσμιοποίηση, διαπολιτισμική εκπαίδευση, διά βίου εκπαίδευση	Ναι	39	3	Επιστημονικής / Περιοχής(ΕΠ)	Ειδικευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	10	8	8
2. Ειδικά θέματα Διδακτικής της Εκπαίδευσης Ενηλίκων	Ναι	39	3	Επιστημονικής / Περιοχής(ΕΠ)	Ειδικευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	10	8	8
3. Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών	Ναι	39	3	Επιστημονικής / Περιοχής(ΕΠ)	Ειδικευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	10	8	8
1. Συμβουλευτική και τεχνικές επαγγελματικού προσανατολισμού	Ναι	39	3	Επιστημονικής / Περιοχής(ΕΠ)	Ειδικευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	15		

⁹ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας 11-3. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων

στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)¹⁰

Τίτλος ΜΠΣ:	"Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής"				
	Πίνακας μαθημάτων εαρινού εξαμήνου του ακαδημ. έτους 2007-08				
	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Αιτήσεις (α+β)					
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος					
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων					
Προσφερόμενες θέσεις	30	30	30		
Εγγραφέντες	15 +14	15 + 14	19+ 16		
Απόφοιτοι	7				-

¹⁰ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας 11-4. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών)

και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	2002- 2003
Αιτήσεις (α+β)					
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος					
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων					
Προσφερόμενες θέσεις					
Εγγραφέντες	5	2	5	3	
Απόφοιτοι ¹¹	-	-	-		
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων					

¹¹ Απόφοιτοι: Αριθμός Διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Φορείς Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών του Τμήματος κατά το εαρινό εξάμηνο 2008

Πίνακας 1. Φορείς υλοποίησης του ΠΠΑ των φοιτητών των δύο κατευθύνσεων (από 1/9/2005-31/5/2008)

ΦΟΡΕΑΣ
ΚΕΚ Σ.Ε.Β.Ε Σ.Β.Ε Δ.Ε.Θ
ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΚΕΣΥΠ ΛΕΥΚΟΥ ΠΥΡΓΟΥ
30 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
10 ^ο ΕΙΔΙΚΟ. ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
10 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΥΚΕΩΝ
ΚΕΣΥΠ ΝΕΑΠΟΛΗΣ
ΚΕΚ ΑΜΕΡ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
4 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΟΑΕΔ - ΚΠΑ ΠΥΛΗΣ ΑΞΙΟΥ
ΟΑΕΔ - ΚΠΑ ΤΟΥΜΠΙΑΣ
28 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
7 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΛΙΧΝΗΣ
19 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
1 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
14 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΕΚ ΣΕΒΕ ΣΒΒΕ ΔΕΘ
7 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ
105 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΝΗΠ/ΓΕΙΟ)
26 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
10 ^ο ΕΙΔ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
8 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΠΟΛΗΣ
4 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ
10 ^ο ΕΙΔ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΟΑΕΔ - ΚΠΑ ΤΟΥΜΠΙΑΣ
1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΕΛΕΠΑΠ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

3 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΕΛΕΠΑΠ
3 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
11 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
ΙΕΚ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
4 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΛΙΧΝΗΣ
1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
13 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΕΛΕΠΑΠ

12 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ
2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΕΛΕΠΑΠ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΝ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
3 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
10 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΙΕΚ ΔΕΛΤΑ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
2 ^ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΥΚΕΩΝ
2 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΕΛΕΠΑΠ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
2 ^ο 12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕΡΡΩΝ
3 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ (ΠΑΠΑΦΕΙΟ)
1 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
10 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
4 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
3 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
13 ^ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Πίνακας 2: Φορείς υλοποίησης του ΠΠΑ στην κατεύθυνση «Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση» (από 1/9/2005-31/5/2008)

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΦΟΡΕΑ
1	ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ
2	Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός
3	Εταιρία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Παν/μίου Μακεδονίας- Προγράμματα Εξειδίκευσης
4	ΙΕΚ 'Πολιτιστικό'
5	ΠΕΚ ΔΕΛΤΑ
6	ΚΕΚ ΣΕΒΕ-ΣΒΒΕ-ΔΕΘ
7	ΚΕΚ Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής
	ΚΕΚ ΕΡΓΟΜΑΘΗΣΗ
	ΚΕΚ ΔΗΜΗΤΡΑ
11	ΚΕΚ Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης
12	ΚΕΚ ΞΥΝΗ
13	Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΚΕΕ) Δυτικής Θεσ/νίκης
14	ΚΕΕ Ανατολικής Θεσ/νίκης
15	Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) Λευκού Πύργου
16	ΚΕΣΥΠ Νεάπολης
17	ΚΕΣΥΠ Θερμαϊκού
18	Κέντρο Πρόληψης της εξάρτησης από τα ναρκωτικά και προαγωγής της υγείας 'ΠΥΞΙΔΑ'
19	ΟΑΕΔ-Κέντρο Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) Θεσ/νίκης
20	ΟΑΕΔ-Κέντρο Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) 25 ^{ης} Μαρτίου
21	ΟΑΕΔ-Κέντρο Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) Πύλης Αξιού
22	ΟΑΕΔ-Κέντρο Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) Τούμπας
23	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) Θεσσαλονίκης
24	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) Νεάπολης

Πίνακας 3. Εξωτερικοί συνεργάτες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ - ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΘΕΜΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
Ευαγγελία Κανταρτζή, Σχολική Σύμβουλος	31-3-2008	Προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων γυναικών (θεωρητική προσέγγιση)	Ειδικά Θέματα διδακτικής της εκπαίδευσης ενηλίκων	3 ώρες
Μαρία Μποντίλα, Εκπαιδευτικός-Διδάκτορας ΑΠΘ	14-4-2008	Προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων με την σκοπιά του φύλου.	Ειδικά Θέματα διδακτικής της εκπαίδευσης ενηλίκων	3 ώρες
Μαρία Μποντίλα, Εκπαιδευτικός-Διδάκτορας ΑΠΘ	15/5/2008 29/5/2008	1. Ανάλυση περιεχομένου και ανάλυση λόγου – Βασικές τεχνικές 2. Ανάλυση περιεχομένου και ανάλυση λόγου – προηγμένες τεχνικές	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών	6 ώρες
Μιλτιάδης Σταμπουλής, Dr. Οικονομολόγος της εργασίας	5/5/2008, 26/5/2008	1. Ανάλυση συστημάτων λειτουργίας δομών συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης 2. Διασφάλιση ποιότητας στις διαδικασίες δομών συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Ειδικά Θέματα διδακτικής της εκπαίδευσης ενηλίκων	6 ώρες
Μαρία Δημάση, Λέκτορας Τμήμα Γλώσσας,	19/5/2008	Εκπαίδευση ενηλίκων για μειονοτικές ομάδες	Ειδικά Θέματα διδακτικής της εκπαίδευσης	3 ώρες

Δ. Γουδήρας και Αχ. Καυάλης, Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, 2008

Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης			ενηλίκων	
Αναστασιάδου Σοφία, Λέκτορας ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας	13/3/2008, 20/3/2008, 10/4/2008	1. Ποσοτικές μέθοδοι-Εισαγωγή 2. Ποσοτικές μέθοδοι-Βασικές τεχνικές ποσοτικών μεθόδων έρευνας –Χρήση λογισμικού 3. Ποσοτικές μέθοδοι-Προηγμένες τεχνικές ποσοτικών μεθόδων έρευνας-Χρήση λογισμικού στατιστικής ανάλυσης	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών	9 ώρες
Gajendra Verma, καθηγητής του Πανεπιστημίου του Manchester του Τομέα Εκπαίδευσης	27/3/2008, 28/3/2008	1) Εκπαιδευτική έρευνα, παγκοσμιοποίηση και διαπολιτισμική εκπαίδευση I 2) Εκπαιδευτική έρευνα, παγκοσμιοποίηση και διαπολιτισμική εκπαίδευση II	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών	6 ώρες
Πυργιωτάκης Ιωάννης, Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης	12/6/2008	Η ερμηνευτική μέθοδος στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών	6 ώρες
Νεκταρία Παλαιολόγου,	2/4/2008, 4/4/2008	1)Συγκριτική προσέγγιση της γλωσσικής διδασκαλίας	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική	6 ώρες

Δ. Γουδήρας και Αχ. Καυάλης, Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, 2008

Λέκτορας Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας		σε μαθητές με γλωσσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες 2)Ιδιότητα του πολίτη, διαπολιτισμικότητα, μετανάστευση	εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	
Ευαγγέλου Οδυσσέας, Εκπαιδευτικός	11-4-2008, 12-4-2008	1) Διαπολιτισμικά αναλυτικά προγράμματα 2) Το διαδίκτυο ως εργαλείο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	6 ώρες
Γκόβαρης Χρήστος, Αν. Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	18-4-2008	1) Η παιδαγωγική προσέγγιση της πολυπολιτισμικότητας. 2) Η διαπολιτισμική προσέγγιση	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	6 ώρες
Γεωργογιάννης Παντελής, Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών	23/5/2008 24/5/2008	1) Διαπολιτισμική εκπαίδευση I 2) Διαπολιτισμική εκπαίδευση II	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	6 ώρες
Γκότοβος Αθανάσιος, Καθηγητής ΦΠΨ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	20/6/2008 21/6/2008	1) Παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση I 2) Παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση II	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	6 ώρες
Αριστοτέλης Ζμάς, Ειδικός επιστήμονας Τμήματος	14/3/2008, 15/3/2008	1)Υπερεθνικοί οργανισμοί και εκπαιδευτική πολιτική 2)Παγκοσμιοποίηση και εκπαιδευτική ανισότητα	Παγκοσμιοποίηση , διαπολιτισμική εκπαίδευση, δια βίου μάθηση	6 ώρες
Εμμανουήλ Κολιάδης, Καθηγητής	23/5/2008	Προβλήματα συμπεριφοράς ατόμων με ειδικές ανάγκες – Στρατηγικές αντιμετώπισης	Ψυχοπαιδαγωγικά μοντέλα αντιμετώπισης	3 ώρες

Δ. Γουδήρας και Αχ. Καμάλης, Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, 2008

Πανεπιστημίου Αθηνών		προβλημάτων συμπεριφοράς για ΑμΕΑ	προβλημάτων συμπεριφοράς για ΑμΕΑ	
Αγάθη Ράπτη, Διευθύντρια ΚΔΑΥ ανατολικής Θεσσαλονίκης	11/6/2008	Διάγνωση-Αξιολόγηση-Υποστήριξη των Ειδικών Εκπαιδευτικών αναγκών	Ψυχοπαιδαγωγικά μοντέλα αντιμετώπισης προβλημάτων συμπεριφοράς για ΑμΕΑ	3 ώρες
Νικολαραϊζή Μάγδα - Λέκτορας Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	19-4-2008	1) Ορισμός –περιγραφή, βαρηκοΐα-κώφωσης. Θέματα Εκπαίδευσης και γλωσσικής ανάπτυξης 2) Εκπαίδευση και ταυτότητα-Είδη ταυτοτήτων	Γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες ατόμων με αισθητηριακά προβλήματα	6 ώρες
Ντινόπουλος Αθανάσιος - Καθηγητής, Τμήμα Κτηνιατρικής, Α.Π.Θ.	14/3/2008 21/3/2008	1) Εγκέφαλος και τέχνη I 2) Εγκέφαλος και τέχνη II	Ειδικά Θέματα Έρευνας εγκεφάλου	6 ώρες
Παρτσάλης Αγησίλαος, Ιατρός	18/4/2008	Νευροφυσιολογία όρασης – Αυτόματα Στερεογράμματα	Ειδικά Θέματα Έρευνας εγκεφάλου	3 ώρες
Βλάχου Χριστίνα – Ελένη Κλινική Ψυχολόγος-Νευροψυχολόγος	16/5/2008 23/5/2008	1) Εκτελεστικές ικανότητες 2) Νευροψυχολογική εκτίμηση σε ΑμΕΑ	Ειδικά Θέματα Έρευνας εγκεφάλου	6 ώρες
Vivas Anna,	9/5/2008	Έννοιες προσοχής-	Ειδικά Θέματα	3 ώρες

Δ. Γουδήρας και Αχ. Καμάλης, Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, 2008

Καθηγήτρια Ψυχολογίας City Liberal Studies		Θεωρητικά μοντέλα προσοχής	Έρευνας εγκεφάλου	
Μαρία Βλασσοπούλου, Λέκτορας του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών	20/6/2008, 21/6/2008	1) Σχολική ετοιμότητα I Σχολική ετοιμότητα II 2) Πρόληψη των προβλημάτων λόγου: παρατήρηση, ανίχνευση, παρέμβαση	Παράμετροι διάγνωσης και αποκατάστασης για ΑμΕΑ	9 ώρες
Βογιδρούκας Ιωάννης - Ειδικός Επιστήμονας 407, ΑΤΕΙ Ιωαννίνων	15/4/2008 6/5/2008 13/5/2008 20/5/2008	1. Ειδική γλωσσική διαταραχή 2. Πραγματολογική διαταραχή 3. Αυτιστική διαταραχή 4. Εναλλακτική στρατηγική επίλυσης	Παράμετροι διάγνωσης και αποκατάστασης για ΑμΕΑ	12 ώρες
Χαρίκλεια Μανάβη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού	7/4/2008 14/4/2008	1) Συμβουλευτική και προσανατολισμός ανέργων I 2) Συμβουλευτική και προσανατολισμός ανέργων II	Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων	6 ώρες
Χριστίνα Αθανασιάδου, Λέκτορας Τμήματος Ψυχολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου	26/5/2008	Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός από την οπτική του φύλλου	Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων	3 ώρες
Μάρδας Γεώργιος, Συνταξιούχος Λέκτορας Παμακ	22/5/2008 5/6/2008	1) Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών I	Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην	6 ώρες

		2) Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην περιοχή των κοινωνικών επιστημών II	περιοχή των κοινωνικών επιστημών	
--	--	---	----------------------------------	--

Δημοσιεύσεις καθηγητή Αχ. Καψάλη

1. Καψάλης Α. (επιμ., 2005). *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
2. Καψάλης Α. (2005). Χαρακτηριστικά του καλού σχολείου. Στο: Καψάλης Α. (επιμ.). *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 3-30
3. Καψάλης Α. (2006). *Παιδαγωγική Ψυχολογία*. Δ' έκδ. Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης
4. Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Α. (επιμ., 2006). *Επαγγελματισμός στην συνεχιζόμενη εκπαίδευση*. Αθήνα, Τυπωθήτω
5. Καψάλης, Α. (2006). Ο επαγγελματισμός στην εκπαίδευση ενηλίκων: Ελλάδα και κόσμος. Στο: Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Α., (επιμ.). *Επαγγελματισμός στην συνεχιζόμενη εκπαίδευση*. Αθήνα, Τυπωθήτω, 95-119
6. Καψάλης, Α. & Ραμπίδης, Κ. (2007). Εισαγωγική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: εσωτερική αξιολόγηση μιας προσπάθειας. Περιοδ. *Επιστήμες της Αγωγής*, τ. 1. 7-21
7. Καψάλης, Α. (2007). Σκέψεις γύρω από την χρησιμότητα των Αρχαίων Ελληνικών (πρακτικά ημερίδας). Περιοδ. *Ορίζοντες*, τ. 1, 19-21
8. Καψάλης, Α. (2007). Η εκπαίδευση στο Βυζάντιο (διημερίδα 2007). Περιοδ. *Εκπαιδευτικοί ορίζοντες*, 2/08, 22-26
9. Καψάλης, Α. (2007). *Το «νέο» στα νέα σχολικά εγχειρίδια*. Ημερίδα 9-6-2007
10. Καψάλης, Α. (2008). *Καλλιέργεια της γλώσσας και ανάπτυξη της νοημοσύνης (14-2-08)*.
11. Καψάλης, Α. & Νημά, Ε. (2008). *Σύγχρονη Διδακτική*. β' έκδ. Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης

Δημοσιεύσεις Αν. καθηγητή Δημητρίου Γουδήρα

A. Κεφάλαια ή άρθρα συλλογικών τόμων ή επιμέλεια τόμων σε ελληνικούς εκδοτικούς οίκους

1. Jenny Corbett, *Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες στη Σύγχρονη Εποχή*, επιμ. Δημήτρης Β. Γουδήρας, μεταφρ. Δημήτρης Β. Γουδήρας και Ακριβή- Ειρήνη Παναγιωτοπούλου, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 164.
2. Δημήτρης Β. Γουδήρας. *Η «επίλυση προβλήματος» στην εκπαιδευτική πράξη από την προοπτική της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας*, στο Γ. Θωμαΐδης, Γ. Πετράκης, Κ. Τουλούμης, Μ. Σταφυλίδου, *Γλώσσα, Ιστορία και Ευκλείδεια Γεωμετρία*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2006, σελ.xi-liii (σελ.42).
3. Δημήτρης Β. Γουδήρας, *Η Ειδική Αγωγή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Σχολική πράξη, τάσεις και προοπτικές*. εισαγωγή στον τόμο: «*Η Ειδική Αγωγή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Εκπαιδευτική πραγματικότητα και προοπτικές*», εκδ. Μορφωτική Εστία Καλαμαριάς, Γεώργιος Μαρκόπουλος, Θεσσαλονίκη 2007, σελ.4-16.
4. Δημήτρης Β. Γουδήρας, *Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σύγχρονο σχολείο*, εισήγηση στην ημερίδα με θέμα: «*Ειδική Αγωγή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Εκπαιδευτική πραγματικότητα και προοπτικές*», τόμος πρακτικών: «*Ειδική Αγωγή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Εκπαιδευτική πραγματικότητα και προοπτικές*», εκδ. Μορφωτική Εστία Καλαμαριάς, Γεώργιος Μαρκόπουλος, Θεσσαλονίκη 2007, σελ.17-33.
5. Δημήτρης Β. Γουδήρας, *Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση σήμερα*, εισαγωγή στο βιβλίο με τίτλο: Ευαγγέλου, Ο. - Παλαιολόγου, Ν., *Σχολικές επιδόσεις αλλόφωνων μαθητών. Εκπαιδευτική πολιτική. Ερευνητικά δεδομένα*, εκδ. Ατραπός, 2007.

B. Άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (με σύστημα κριτών)

1. Konstantinos S. Papadopoulos and Dimitrios B. Goudiras, Visually Impaired Students and University Examinations, in *The British Journal of Visual Impairment*, Vol. 22, No 2, 2004.
2. Ioannis Agaliotis and Dimitrios B. Goudiras, A Profile of Interpersonal Conflict Resolution of Children with Learning Disabilities, in *Learning Disabilities: A Contemporary Journal* (2004) Vol. 2, No 2, pp.15-29.
3. Konstantinos S. Papadopoulos and Dimitrios B. Goudiras, Accessibility assistance for visually –impaired people in digital texts, *The British Journal of Visual Impairment*, Volume 23, Number 2, 2005, pp.75-83

4. Konstantinos S. Papadopoulos and Dimitrios B. Goudiras, Alumnos con discapacidad visual y exámenes en la universidad, *Entre dos mundos: Revista de traducción sobre discapacidad visual*, No. 28, Agosto 2005, pp. 5-13.

Γ. Άρθρα σε ελληνικά επιστημονικά περιοδικά (με σύστημα κριτών)

1. Κώστας Παπαδόπουλος, Δημήτρης Γουδήρας, Κώστας Σταμόπουλος, Οδηγός σπουδών για άτομα με μειονεκτήματα όρασης, στο περιοδ. *Μέντορας* του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τεύχ. 7ο, 2003, σελ. 81-93.
2. Γεωργία Παπατσιακμάκη και Δημήτριος Β. Γουδήρας, Διαφορές χαρακτηριστικών μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες που φοιτούν σε τμήματα ένταξης και σε τυπικές τάξεις Δημοτικών Σχολείων με βάση το Τεστ Αθηνά, περιοδ. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τεύχ. 38, 2004, σελ. 127-145.
3. Αιμιλία Κέκια και Δημήτρης Β. Γουδήρας, Γλωσσική διδασκαλία δια των Τεχνών στο Δημοτικό Σχολείο. Εφαρμογή μιας εναλλακτικής πρότασης «Η μάνα μου η θάλασσα», στο περιοδ. *Νέα Παιδεία*, (2005), τεύχ. 110, , σελ. 67-82.
4. Δημήτρης Β. Γουδήρας. Το Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, *Χρονικά του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, (2006), τευχ.16, σελ. 101-110.
5. Δημήτρης Β. Γουδήρας. *Η Ιστορία ως ιδεολογική κατασκευή*, περιοδ. *Φιλολογος*, 2007. τευχ. 128, σελ. 202-205.

Δ. Ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια (με σύστημα κριτών) δημοσιευμένες σε τόμους πρακτικών

1. Δημήτρης Β. Γουδήρας. *Εικονικές ταυτότητες στο διαδίκτυο ("Virtual Identities in the Internet")*, εισήγηση στο διεθνές συνέδριο το οποίο διοργανώθηκε από την εταιρεία ΕΚΑΤΟ στις 21-22 Σεπτεμβρίου 2006 στη Θεσσαλονίκη με θέμα: *Ασφαλής Πλοήγηση των Παιδιών στο Διαδίκτυο* (Safety Navigation of Children in the Internet) (E.KAT.O.org.gr)

Ε. Ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια (με σύστημα κριτών), χωρίς δημοσιευμένα πρακτικά.

1. Δημήτρης Β. Γουδήρας. *Κατανόηση κειμένου (γραπτού λόγου) από δίγλωσσους μαθητές. Μια πρόταση με βάση τα δεδομένα της Γνωστικής και της Διαπολιτισμικής Ψυχολογίας*, εισήγηση στο 8ο διεθνές συνέδριο με θέμα: *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση -*

Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα, που διοργάνωσε το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.) του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Πατρών στις 8-10 Ιουλίου 2005.

ΣΤ. Ανακοινώσεις σε ελληνικά συνέδρια (με σύστημα κριτών) δημοσιευμένες σε τόμους πρακτικών

1. Δημήτρης Β. Γουδήρας, *Νόηση και μάθηση κατά τον Αριστοτέλη: Πόσο επίκαιρες είναι οι θέσεις του για την απόκτηση της γνώσης στην κοινωνία της μάθησης*; Εισήγηση στο 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής με θέμα: Ο Αριστοτέλης και η σύγχρονη εποχή, Ιερισσός, 19-21 Οκτωβρίου 2001. (προσκεκλημένος της Εταιρείας), στο Ιωάννης Γ. Καλογεράκος, *Ο Αριστοτέλης και η σύγχρονη εποχή*, εκδ. Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής, Χαλκιδική 2004, σελ. 57-75.

2 Ιωάννης Αγαλιώτης και Δημήτρης Β. Γουδήρας, *Επίλυση διαπροσωπικών συγκρούσεων παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες*, εισήγηση στο 1ο Συνέδριο της Ψυχολογικής Εταιρείας Ελλάδος, με θέμα: *Ανθρώπινη συμπεριφορά: Έρευνα και εφαρμογές στην Ψυχολογία και την Εκπαιδευτική Πράξη*, 21-23 Νοεμβρίου 2003, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

3. Δ. Γουδήρας, Κ. Παπαδόπουλος και Π. Ρούμεν. *Οι Διαστάσεις της Προσωπικότητας Ατόμων με Προβλήματα Όρασης και Ακοής*, εισήγηση στο Πανελλήνιο συνέδριο Γνωστικής Ψυχολογίας που διοργάνωσε το Τμήμα Επιστημών Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου σε συνεργασία με την Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία με θέμα: *Η Γνωστική Ψυχολογία σήμερα: Γέφυρες για τη μελέτη της νόησης*, στις 4-7 Νοεμβρίου 2004 στην Αλεξανδρούπολη, στο Νίκος Μακρής και Δέσποινα Δεσλή (επιμ.) (2004). *Η Γνωστική Ψυχολογία σήμερα: Γέφυρες για τη μελέτη της νόησης*, εκδ. Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός, Αθήνα, σελ. 370 -374.

4. Δημήτρης Β. Γουδήρας και Ιωάννης Δουλάμης, *Η ικανότητα αναπαράστασης προβλήματος*, ανακοίνωση στο συνέδριο με θέμα: *Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας*, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 17-20 Μαΐου 2007.

ΤΕΛΟΣ